

Hyväksytty liittovaltuuston kokouksessa 29.11.2009

Toimintasuunnitelma

2010

Suomen luonnonsuojeluliitto on maamme suurin vapaaehtoisen ympäristö- ja luonnonsuojelutyön kansalaisjärjestö. Liitto on puoluepoliittisesti sitoutumaton. Kaikki ympäristö- ja luontoasioista kiinnostuneet ovat tervetulleita mukaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton toimintasuunnitelma 2010

- vahvistettu liittovaltuuston kokouksessa 28.-29.11.2009

1. Johdanto

2. Luonnonsuojelu

2.1. Vedet

2.2. Suot

2.3. Metsät

2.4. Maatalousympäristöt

2.5. Muut luontotyypit

2.6. Lajit

2.7. Luonnonsuojelun ohjauskeinot

2.8. Lähialueyhteistyö

3. Ympäristönsuojelu

3.1. Ilmasto- ja energiapolitiittinen vaikuttamistyö

3.2. Energian ympäristömerkki

3.3. Ydinvoimakampanja

3.4. Ilmasto- ja kehitysyhteistyö

3.5. Kestävä tuotanto ja kulutus

3.6. FinnWatch

3.7. Muut ympäristöteemat

4. Järjestötoiminta

4.1. Järjestötoiminta ja jäsenkehitys

4.2. Ympäristökasvatus

4.3. Koulutus ja luonnonharrastus

5. Viestintä

5.1. Sisäinen viestintä

5.2. Mediatiedotus ja -seuranta

5.3. Teemapäivien ja kampanjoiden viestintä

5.4. Verkkoviestintä

5.5. Julkaisut ja materiaalit sekä visuaalinen ilme

5.6. Markkinointiviestintä

5.7. Viestintäkoulutus ja osaamisen kehittäminen

5.8. Jäsenlehti Luonnonsuojelija

5.9. Suomen Luonto

6. Talous ja hallinto

6.1. Suomen luonnonsuojeluliitto

6.2. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy

6.3. Suomen Luonnonsuojelun Säätiö

7. Kokous- ja tapahtumakalenteri vuodelle 2010

1. JOHDANTO

Luonnonsuojeluliiton 72. toimintavuosi käynnistyy ristiriitaisissa tunnelmissa: liiton jäsenmäärä jatkaa kasvuaan samaan aikaan kun ilmastonmuutos kiihtyy ja luonnon monimuotoisuus heikkenee. Valtionhallintoa koskevien uudistusten myötä koko ympäristöhallinnon tulevaisuus on uhattuna.

Luonnonsuojeluliitto vastaa näihin haasteisiin ennennäkemättömän laajalla ja monipuolisella toiminnalla. Piiri- ja paikallisyhdistykset tukevat ja täydentävät liiton työtä paikallistasolla. Kansalaisjärjestön vuorovaikutteisuus korostuu kaikessa luonnon- ja ympäristönsuojelutoiminnassa. Luonnonsuojeluliiton ja Suomen Luonnon markkinointiponnisteluja lisätään rahoituspuolelta laajentamiseksi ja taloudellisen riippumattomuuden turvaamiseksi.

2. LUONNONSUOJELU

Vuoden painopisteet luonnonsuojelutoiminnassa ovat:

- luonnon monimuotoisuuden vuoden 2010 kampanjat,
- ympäristöhallinnon toimintaedellytysten turvaaminen aluehallinnon ja Metsähallituksen uudistusten yhteydessä sekä
- lähi- ja hiilmetsien ja soiden suojelun kehittäminen.

Luonnon monimuotoisuuden vuosi

Luonnon monimuotoisuuden vuoden 2010 tavoite on nostaa luonnon monimuotoisuus päätöksenteon ytimeen. Luonnonsuojeluliitto konkretisoi tutkimuksista esitykset luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi. Vaatimukset rahoituksesta, lakimuutoksista ja selvityksistä pyritään ajamaan vuoden 2011 vaaleihin ja hallitusohjelmaan. Tätä varten luodaan poliittista, media- ja kansalaispainetta.

Luonnon monimuotoisuuden vuodella on kolme läpileikkaavaa teemaa, jotka ovat 1) lähiluonto, 2) ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus sekä 3) luonnon arvo. Lisäksi vuosi otetaan huomioon eri osa-alueiden toiminnassa myöhemmin kuvatulla tavalla.

Luonnon monimuotoisuuden vuoden toteutuksessa piirit, paikallisyhdistykset ja liiton jäsenet ovat tärkeä resurssi, kun toimintaa viedään käytäntöön ja sille haetaan näkyvyyttä.

Ympäristöhallinnon toimintaedellytysten turvaaminen

Luonnonsuojeluliitto seuraa erityisesti ympäristöhallinnon voimavaroja ja liikkumavaraa valtion kehysbudjetin, aluehallinnon uudistuksen ja Metsähallituksen uudistuksen yhteydessä.

Resurssit

Luonnonsuojelutoimintaa ohjaa luonnonsuojeluvuoliokunta, jonka työskentelyyn voi osallistua myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Luonnonsuojelutyötä johtaa luonnonsuojelupäällikkö apunaan luonnonsuojelutiimi, jonka muodostavat luonnon monimuotoisuuden vuoden projektivastaava (100 %), luonnonsuojeluasiantuntija (80 %), metsäasiantuntija (80 %) sekä aluepäälliköt, jotka koordinoivat valtakunnallisia vastualueitaan (30 %): perinnemaisemat, suo sekä saimaannorppa. Lisäksi hyödynnetään liiton asiantuntijarekisteriä.

2.1. Vedet

Luonnonsuojeluliitto painottaa työssään sisävesien ja Itämeren muodostamaa kokonaisuutta ja sisävesien tilan vaikutusta rannikkovesien tilaan. Liitto edistää Itämeren tilan parantamiseen tähtääviä lainsäädäntömuutoksia ja hankkeita sekä osallistuu kansainväliseen työhön Itämeren hyväksi. Suomen omien rehevöittävien päästöjen vähentäminen on Suomen rannikoiden tilan kannalta olennaista. Itämerityötä ohjaa liiton uusi Itämeri-ohjelma.

Liitto osallistuu EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin kansalliseen toimeenpanoon. Vuonna 2010 keskeisintä on vesienhoitosuunnitelmien toteuttaminen. Liitto vaikuttaa vesienhoidon etenemiseen sekä valtakunnallisesti että alueellisissa vesienhoidon yhteistyöryhmissä.

Luonnonsuojeluliitto osallistuu EU:n tulvadirektiivin sekä meristrategiadirektiivin kansalliseen lainsäädäntövalmisteluun ja toimeenpanoon.

Luonnonsuojeluliitto vaikuttaa vesilain kokonaisuudistuksen käsittelyyn hallituksessa ja eduskunnassa. Liitto puolustaa koskiensuojelulakia sekä vesiluontoa pato- ja tekoallashankkeita vastaan.

Piiri- ja paikallistasolla liitto vaikuttaa vesiensuojeluun nostamalla suojelutarvetta esiin maankäyttöön ja lupamenettelyihin liittyvissä kannanotoissa yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. Tärkeä toimintakohde on jäljellä olevien vapaiden rantojen säilyttäminen rakentamattomina.

Pienvesien suojelua jatketaan vuonna 2010 energiatoimittaja Kraft & Kulturin tukemalla hankkeella. Projektissa tiedotetaan pienvesiluonnosta, järjestetään seminaareja ja retkiä ja lisätään yleistä pienvesitietoisuutta valtakunnallisesti. Pääpaino hankkeessa on pienvesiluonnon konkreettinen kunnostaminen ja taimenvesien elvyttäminen Isojoki-Lapväärtinjoen (Pohjanmaa) ja Karvianjoen (Satakunta) alueilla. Hanke ajoittuu vuosille 2009-2011 ja sitä koordinoi Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri.

Kalat

Liitto työskentelee kalapolitiikassa yhteistyössä kotimaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Viimemainittuihin kuuluvat esimerkiksi Coalition Clean Baltic ja Fisheries Secretariat. Erityisesti vaikutetaan tulossa olevaan lohitoimintaohjelmaan ja sen jälkeen meritaimenen hoitosuunnitelmaan EU:n Baltic Sea Regional Advisory Councilin kautta.

Liitto vaikuttaa kalastuslain kokonaisuudistukseen, jotta kalaston monimuotoisuus turvataan.

Resurssit

Itämeri- ja vesiensuojelutyöstä vastaa luonnonsuojelupäällikkö. EU:n kalatalousrahaston osalta toimintaa koordinoi luonnonsuojeluasiantuntija.

2.2. Suot

Maailman monimuotoisin suoiluonto on uhattuna. Metsä-Lapin eteläpuolisen Suomen suoiluontotyypeistä vain kaksi on arvioitu melko hyvin säilyviksi. Ne kattavat kymmenen prosenttia ojittamattomista soista.

Liiton päämääränä on jäljellä olevan suoluonnon säilyminen suoluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Siten Suomi toteuttaa maailmanlaajuisia erityisvastuutaan suoluonnon suojelusta. Soiden suuren arvon tunnustaminen ekosysteemipalvelujen tuottajana kannustaa soiden kattavaan vaalimiseen.

Liitto pyrkii vaikuttamaan valtakunnallisesti, piireissä ja paikallisyhdistyksensä kautta turpeen energiakäytön vähentämiseksi. Monimuotoisuuden teemavuoden tavoitteena on poltto- ja kasvuturpeen kaivun uhan poistuminen suoluonnon ominaispiirteet säilyttäneiltä soilta.

Tavoitteen saavuttamiseksi laaditaan kuluttajavalistuskampanja, jonka kohteena ovat turvetta ostavat yhtiöt ja kunnat. Vetoomuksella herätetään turpeen polttajia välittämään siitä, millaisilta soilta turve on peräisin. Kuntia vaaditaan paitsi ottamaan huomioon turpeen alkuperä, myös vaikuttamaan lämpöläitostensa polttoainejakaumaan. Uusissa energiantuotantolaitoksissa polttoaineen ei pidä sisältää turvetta ja vanhoissa turpeen osuutta tulee vähentää. Kampanjaan liittyy myös soidensuojelualoitteiden tekeminen kunnille ja metsäyhtiöille, ns. soidensuojelupaketti. Työn taustana on analyysi ojitamattoman ja ennallistamiskelpoisen suoluonnon turpeenottohankkeista.

Liitto kampanjoi myös suostrategiatyöryhmässä lisäsuojelun ja ennallistamisen rahoitus- ja toimintaohjelman saamiseksi. Sitä varten laaditaan tietopaketti.

Toinen keskeinen työskä on lainsäädännön korjaaminen, jotta suoluonnon monimuotoisuus ja virkistyskäyttö otettaisiin huomioon päätöksenteossa ja jotta suoluonnon säilymistä voitaisiin edistää lupaharkinnassa. Päätäjää valistetaan lainsäädännön uudistamistarpeesta. Lainsäädännön korjaaminen turvaisi myös soille monissa laeissa, suunnitelmissa, ohjelmissa ja sopimuksissa varattua kykyä tarjota ekosysteemipalveluja.

Suoneuvontaa kehitetään laatimalla kotisivuille ohjeita lupaprosesseihin osallistumisen ja maakuntakaavoitukseen vaikuttamisen avuksi. Turpeenotto- ja polttolaitoshankkeiden vireille tuloa seurataan aktiivisesti. Systemaattinen seuranta ja luonnonarvosoiden turpeenottohankkeisiin vaikuttaminen yhdessä piiri- ja paikallistason toimijoiden kanssa tuottavat myös materiaalia lainsäädännön muuttamistarpeesta vakuuttamiseen.

Liitto jatkaa energiapolitiista vaikuttamista turpeen käytön tukien poistamiseksi ja turpeen korvaamiseksi uusiutuvilla energianlähteillä. Yhdessä liiton ympäristönsuojelutiimin kanssa pyritään järjestämään Turvetuet suolle -hanke, jonka tavoitteena on poistaa turpeen erityiskohtelu muihin energiamuotoihin verrattuna. Hankkeen tavoitteena on selvittää turvetukien laillisuus sekä osoittaa niiden haitallisuus muun muassa valtiovaraministeriölle. Hankkeen tulokset pyritään saamaan valmiiksi vuodenvaihteeseen mennessä, jotta ne ovat hyödynnettävissä vuoden 2011 hallitusohjelmaneuvoittelussa. Hankkeen toteutuminen riippuu soidensuojelutoiminnalle osoitettujen lahjoitusten suuruudesta.

Suoluonnon tuntemusta parannetaan järjestämällä suokurssi sekä Pohjois- että Etelä-Suomessa. Paikallisen suoluonnon kartoitustyö tukee soidensuojelualoitteiden tekemistä. Soidensuojelutyön resursseja käytetään myös ennallistamistapahtumien järjestämiseen.

Viestinnällä tehdään tunnetuksi suoluonnon monimuotoisuutta ja uhanalaisuutta sekä soiden ekosysteemipalveluja. Liitto osallistuu myös energiapolitiiseen keskusteluun. Sitä varten

kootaan tutkijoiden vetoamus, jossa vaaditaan turpeen aseman tarkistamista tosiasioiden pohjalta ja osoitetaan sen tukemisesta aiheutuvat haitat Suomen ilmastopoliitikalke.

Resurssit

Pohjois-Pohjanmaan aluepäällikön työajasta 30 prosenttia ohjataan aikaisempaan tapaan valtakunnalliseen suotoimintaan. Myös piirit ja paikallisyhdistykset tekevät suotyötä, kuten lausuntoja ja muutoksenhakuja.

2.3. Metsät

Suomen luonnonsuojeluliiton metsätoiminnan tavoitteena on suomalaisen metsäluonnon köyhtymisen pysäyttämisen, metsien suojelupinta-alan kasvattaminen ja metsistä saatavan monipuolisen hyvinvoinnin lisääminen. Metsäluonnon köyhtymistä ei edelleenkaan ole saatu pysäytettyä, kuten vuonna 2008 julkaistu luontotyypin uhanalaisuuden ja vuonna 2010 julkaistava lajin uhanalaisuuden arviointi kertovat.

Etelä-Suomen metsien suojele

Liiton metsiensuojelutoiminnan painopiste on METSO-ohjelman toimialueella. Tältä osin tavoitteena on METSO:n rahoituksen lisääminen ja turvaaminen, suojelun arvoisten metsien paikallistaminen sekä suojelun kohdistaminen arvokkaimille alueille. Työtä suojelullisesti arvokkaiden metsäalueiden paikallistamiseksi jatketaan yhteistyössä muiden ympäristöjärjestöjen kanssa. Toimijoita myös koulutetaan tunnistamaan arvokkaita alueita ja edistämään niiden suojeleu. Yhteistyötä viranomaisten kanssa jatketaan löydettyjen alueiden suojelun tehostamiseksi. Metsänomistajia varten tuotetaan Metsänomistajan opas, jonka avulla heitä voidaan lähestyä suojeleumahdollisuuksien esittelemiseksi. Suojeleumahdollisuuksia esitellään myös tiedotteissa ja lehtikirjoituksissa. Toimintaa voidaan rahoittaa osittain liiton Metsäkampanja-varainkeräyksen tuotoilla, mutta se vaatii myös uutta rahoitusta.

METSO:n ja sen rahoituksen turvaamiseksi pyritään vaikuttamaan maan seuraavan hallituksen hallitusohjelmaan (2011-2014), sillä 90 prosenttia METSO:n lisäsuojeleutavoitteesta jää toteutettavaksi kyseisellä ajanjaksolla. Pääviestinä on, ettei metsäluonnon köyhtymistä ole vielä pysäytetty ja että suojeleun määrärahat ovat riittämättömät.

Hiilimetsät

Metsät ovat tärkeitä hiilivarastoja. Näitä varastoja on mahdollista kasvattaa maltillisella metsien käytöllä sekä metsien lisäsuojeleulla. Uuden, viestintään painottuvan kampanjan tarkoituksena on tuoda esille metsien säästämisen merkitys ja arvo hiilivarastojen säilyttämiselle.

Kampanjassa tuodaan esille esimerkiksi, että metsää omistavat voivat kompensoida hiilipäästöjään säästämällä metsiään ja että jokainen suojeleumetsä sitoo hiiltä pysyvästi. Kampanja konkretisoi myös ekosysteemipalveluiden käsitettä. Verkkoviestintä on kampanjassa tärkeimmässä roolissa. Kampanjalle luodaan oma verkkosivusto. Kohteena ovat erityisesti potentiaaliset uudet jäsenet, metsänomistajat sekä ilmastoaktivit.

Lähimetsät

Lähimetsien osalta tavoitteena on edistää asutuksen lähellä olevien metsien säilymistä, lisätä lähimetsien suojeleu sekä edistää niiden pehmeämpiä hoitotapoja. Pääkeinoja ovat suojeleuotteet ja metsäsuunnitelmiin vaikuttaminen. Liitto tuottaa kuntavaikuttamista helpottavaa materiaalia yhdistyksille ja piireille.

Kuntalaisille sekä luottamus- ja virkamiehille tarjotaan retkiä lähimetsiin esimerkiksi asukas yhdistysten kanssa ja hyviksi havaittuja materiaaleja, ajankohtaisia vinkkejä ja toimintakeinoja retkien yhteydessä. Retkillä korostetaan lähimetsien merkitystä virkistysalueina sekä metsäluonnon suojelussa.

Muuta

Metsiensuojelua edistetään kaikilla liiton organisaation tasoilla myös retkillä, lausunnoilla sekä osallistumalla toimikuntiin ja työryhmiin.

Liitto osallistuu aktiivisesti vuonna 2010 metsiä koskevien lainsäädäntöhankkeiden sekä metsänhoitosuosituksen seurantaan ja vaikuttaa niiden sisältöön. Tavoitteena on muun muassa vähentää avohakkuita ja edistää monirakenteiskasvatusta esimerkiksi verkkokampanjan, mielipidetiedustelujen tai julkisten tuella. Ajankohtaisista metsäasioista tiedotetaan aktiivisesti.

Yhteistyötä metsäalan sidosryhmien ja viranomaisten kanssa tehdään rajallisten resurssien vuoksi tapauskohtaisesti. Muiden ympäristöjärjestöjen sekä ympäristöhallinnon kanssa tehdään edelleen aktiivista yhteistyötä metsäasioissa. Liitto on edustettuna METSO-ohjelman seurantatyöryhmässä. Liitto osallistuu muun muassa Suomen FSC-yhdistyksen ja Taiga Rescue Networkin toimintaan.

Resurssit

Metsätoiminnan koordinoinnista vastaa metsäasiantuntija.

2.4. Maatalousympäristöt

Liiton tavoite on pysäyttää maatalousluonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Tähän pyritään muun muassa perinnebiotooppien hoitotalkoilla, vaikuttamalla maatalouden ympäristötukeen ja valistuksella.

Toimintavuonna pyritään käynnistämään Menetkö merta edemmäs kalaan -hanke, jonka tavoitteena on edistää maaseudun elinvoimaisuutta, lisätä luomu- ja lähiruuan käyttöä sekä vähentää maaseudun vesistökuormitusta mm. myötävaikuttamalla kosteikkojen ja suojavyöhykkeiden sekä laskeutusaltaiden perustamiseen. Hanke pyritään toteuttamaan yhteistyössä MTK:n ja suurten päivittäistavarakaupparakettien kanssa. Hankkeen tavoitteena on vakiinnuttaa luomu- ja lähiruokakampanjaviikko Suomeen. Hankkeen toteutuminen riippuu ulkopuolisen rahoituksen löytymisestä.

Perinnemaisemahankkeet

Perinnebiotoopit ovat maamme uhanalaisimpia luontotyyppisiä. Hoitamattomia perinnebiotooppeja uhkaa umpeenkasvu ja luonnonarvojen hiipuminen. Kaikki luonnonsuojelupiirit ja lukuisat paikallisyhdistykset jatkavat perinnemaisemien hoitohankkeita. Suomen Luonnonsuojeluliiton ja VR:n valtakunnallisessa yhteistyöhankkeessa kunnostetaan kymmeniä umpeutumassa olevia perinnemaisemia. Tavoitteena on arvokkaiden perinnebiotooppien saaminen pysyvään hoitoon.

Arvokkaita perinnemaisemia kunnostetaan pääasiassa luonnonsuojelupiirien ja -yhdistysten hoitotalkooleireilla ja talkootapahtumissa eri puolilla Suomea. Perinnemaisemia hoidetaan myös yhteistyössä oppilaitosten kanssa sekä palkkatyövoimalla. Liitto ja sen asiantuntijat osallistuvat myös perinnemaisemien hoitoon liittyvään tiedotukseen ja valistukseen. Perinnemaisemien hoidon merkitystä osana maatalouden ympäristötukijärjestelmää tuodaan korostetusti esille. Yhteistyötä tehdään muiden perinnemaisemien hoidosta kiinnostuneiden tahojen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi Metsähallitus, seurakunnat, ympäristökeskukset, kunnat ja kyläyhdistykset.

Ympäristötuki

Liitto valmistelee uusia, tehokkaampia toimenpide-esityksiä Manner-Suomen maaseutuohjelman eri työryhmille. Ohjelman viestinnän ympäristön teemavuoteen osallistutaan yhdessä järjestöjen maatalousryhmän (JÄMYRÄ) kanssa. Tavoite on tuottaa vuoden aikana koulutusmateriaalia ulkopuolisella rahoituksella.

Resurssit

Perinnemaisemahanke jatkuu ulkopuolisella rahoituksella. Hanketta koordinoi osa-aikainen projektikoordinaattori. Luonnonsuojelutiimi hoitaa maaseutupoliittista työtä muiden tehtävien osana ja Varsinais-Suomen aluetyöntekijä valtakunnallisen työn osuudellaan. Paikallisyhdistysten ja piirien hoitotalkoot ovat merkittävä osa toimintaa.

2.5. Muut luontotyypit

Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa kiinnitettiin huomiota eräiden kallio- ja kivikkotyyppien suojelutarpeeseen. Uhattuina ovat varsinkin maan eteläosissa sijaitsevat serpentiini- ja kalkkikalliot. Liitto seuraa aktiivisesti niiden suojeluun vaikuttavia lakeja, lupia ja kaavoja. Osa tästä työstä tehdään koordinoidusti piirien ja paikallisyhdistysten kanssa.

Tunturiluontotyyppien osalta liitto kiinnittää huomiota varsinkin matkailualueiden läheisiin kohteisiin ja maastoliikenteeseen. Liitto toimii aktiivisesti maastoliikennelain uudistuksessa.

Liitto kiinnittää huomiota myös uusien luontotyyppien suojeluun, esimerkiksi kaupunkien rikkaruohokentät.

Geodiversiteetistä valmistellaan oma teemapäivä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Resurssit

Luonnonsuojelutiimi seuraa asiaa osana normaalia toimintaansa.

2.6. Lajit

Liitto jatkaa työtään uhanalaisten lajien hyväksi ja EY:n ympäristöoikeuden kanssa ristiriidassa olevien ongelmien poistamiseksi esimerkiksi metsästysasioista. Erityisesti seurataan merimetsojen, liito-oravien ja lepakoiden poikkeuslupien käsittelyä Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Liitto osallistuu haitallisten vieraslajien (invasive alien species) kansallisen strategian valmisteluun. Liitto tukee paikallisyhdistysten työtä vieraslajien torjumiseksi.

Paikallisyhdistysten kautta liitto kerää tietoa uhanalaisten lajien esiintymisestä. Piirejä ja yhdistyksiä innostetaan tekemään aloitteita uhanalaisten ja direktiivilajien selvityksistä muun muassa kaavoituksen pohjaksi.

Liitto vetää METSO-verkostohanketta Kuukeli metsäluonnon suojelun monipuolistajana. Lisäksi toteutetaan kotkien suojeluhanke testamentilahjoituksen turvin.

Saimaannorppa

Saimaannorppa on äärimmäisen uhanalainen. Kanta on 260 yksilöä ja suunta on alaspäin. Vuonna

2009 syntyneiden kuuttien määrä 44 oli katastrofaalisen alhainen. Saimaannorpan suojelua on tehostettava, jotta välitön sukupuuton uhka saadaan poistettua ja kanta kasvamaan 400 yksilöön vuoteen 2020 mennessä. Luonnonsuojeluliitto etenee norpansuojelussa uuden norppastrategiansa mukaan.

Verkkokalastus on vakavin yksittäinen tekijä, joka tappaa saimaannorpan kuutteja. Se on myös ainoa asia, johon liitto voi puuttua nopeasti ja tehokkaasti.

Luonnonsuojeluliitto tekee työtä sen eteen, että verkkokalastusrajoituksia saadaan asetuksen nojalla Saimaalle riittävän laajalle alueelle riittävän pitkäksi ajaksi. Samalla jatketaan kädenojennusta kalastajille jakamalla katiskoja. Liitto kannustaa ihmisiä kalastamaan norppaystävällisillä menetelmillä. Tarvittaessa selvitetään mahdollisuuksia hankkia vesialueita lahjoitusvaroilla. Tehdään norppaesite suomeksi ja englanniksi.

Liitto puuttuu kaavoitus- ja muihin hankkeisiin, jotka uhkaavat saimaannorpan esiintymisalueita, esimerkiksi Suur-Saimaalla 2012 järjestettäviin loma-asuntomessuihin.

Liitto käynnistää esiselvityksen Saimaan alueen matkailuyrittäjien keskuudessa siitä, olisiko tarvetta ja halukkuutta luoda kriteeristö ympäristö- ja norppaystävälliselle matkailutoiminnalle ja sen pohjalta myöntää yrityksille esimerkiksi norppamerkki.

Liitto jatkaa tiedotus- ja valistustyötä niin valtakunnallisesti kuin Saimaan alueellakin.

Ympäristökasvatuskampanjan aikana norppalähtettiläs kiertää Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon kouluissa kertomassa norpasta ja sen suojelusta Tuuliaisien säätiön tuella.

Liitto laajentaa yhteistyötä yritysten ja muiden norppatoimijoiden, kuten järjestöjen, tutkijoiden, viranomaisten ja oppilaitosten, kanssa.

Suurpedot

Liitto on aktiivisesti mukana Metsähallituksen ja muiden keskeisten sidosryhmien suurpedot.fi -sivujen kehittämisessä sekä tärkeä toimija uudessa suurpetotiedotusryhmässä. Asiallisen tiedon jakaminen ja tiedotus ovat ensiarvoisen tärkeitä suurpetojen ja etenkin suden suojelussa.

Liitto aktivoi piirejään osallistumaan alueellisiin suurpetofoorumeihin, järjestämään petotilaisuuksia, vaikuttamaan riistanhoitopiirin suurpetojen metsästys- ja tappolupien myöntämiseen sekä tekemään muutoksenhakuja väärin perustein myönnettyistä luvista.

Liitto pyrkii vaikuttamaan maa- ja metsätalousministeriön vuosittaisiin suurpetokiintiöihin.

Resurssit

Saimaannorppatyötä tekee Etelä-Karjalan aluepäällikkö valtakunnallisen työn osuudellaan. Lajeista vastaa luonnonsuojelutiimi vapaaehtoisten ja lahjoitusten avustamana.

2.7. Luonnonsuojelun ohjaukset

Suojelualueverkosto

Uusista tutkimuksista jalostetaan esityksiä käytännön suojelutoimiksi sekä kotimaan että EU:n päätöksentekijöille.

Liitto pyrkii vaikuttamaan luonnonsuojelualueiden hankinnan ja hoidon määrärahoihin. Erityisesti kiinnitetään huomiota suojelualueverkoston ja ekologisten yhteyksien tarpeeseen ilmastonmuutoksen kiihdyttäessä kuudetta sukupoltoaaltoa.

Liitto tekee esityksiä uusista suojelualueista valtiolle, kunnille ja seurakunnille. Liitto kiirehtii Sipoonkorven kansallispuistoa sekä kansallispuistojen rajausten uudelleentarkastelua. Samalla se päivittää muiden kansallispuistohankkeiden tilannetta.

Liitto osallistuu Natura 2000 -kohteiden hoito- ja käyttösuunnitelmien valmisteluun. Lisäksi se seuraa Natura-alueille annettuja lupia ja tekee niistä tarvittaessa lausuntoja ja muutoksenhakuja. Luonnonsuojelutyötä tehdään myös osallistumalla maakuntakaavatyöhön.

Lainsäädäntö

Luonnonsuojeluliitto toimii ympäristöarvojen sekä kansalaisten tiedonsaannin, osallistumisen ja muutoksenhakuoikeuden turvaamiseksi ja kehittämiseksi Suomen ja EY:n ympäristölainsäädännössä.

Metsähallituksen uudistukseen vaikuttaminen on liiton lainsäädäntötyön painopiste. Liitto seuraa myös ympäristöhallinnon voimavarojen riittävyttä aluehallinnon uudistuksen yhteydessä.

Vuoden aikana kiinnitetään erityisesti huomiota vesilain, kaivoslain, metsälain, maankäyttö- ja rakennuslain, kalastuslain, metsästyslain, maastoliikennelain, ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, YVA-lainsäädännön sekä luonnonsuojelulain uudistukseen. Liitto osallistuu myös teollisuuden päästödirektiivin (IED, entinen IPPC) sekä maaperädirektiivin valmisteluun ja kiirehtii muutoksenhakuoikeusdirektiiviä. Lisäksi liitto tekee eri lakien korjauslistoja.

Liitto toimii valtakunnallisesti tärkeiden ennakkopäätösten saamiseksi ja säädösten tarkentamiseksi ympäristölainsäädännön ongelmakohtissa.

Yhdessä piirien ja paikallisyhdistysten kanssa liitto edistää suojelu-, kaavoitus-, ympäristö- ja vesilupa- sekä ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arviointiin liittyviä asioita neuvonnalla, tiedotuksella sekä tuottamalla tietopaketteja esimerkiksi internetsivujen ja seminaarien muodossa.

Toimintavuoden aikana kiinnitetään huomiota EY:n ympäristöä koskevien direktiivien kansallisen toimeenpanon epäkohtiin.

Budjetti- ja EU-rahastotyö

Liitto pyrkii korjaamaan luonnonsuojelun rahoituksen puutteita muun muassa eduskunnan kautta.

EU-rahastotyön tarkoituksena on suunnata EU-varoja ympäristölle haitallisista hankkeista luonnonhoitohankkeisiin. Samalla pyritään parantamaan yhdistysten ja piirien rahoitusmahdollisuuksia.

Liitto ylläpitää piireille ja yhdistyksille tarkoitettua EU-rahoituksen 2007-2013 neuvontasivua internetissä. Lisäksi vaikutetaan EU-ohjelmien kauden väliarviointeihin ja niistä tehtäviin käytännön johtopäätöksiin.

Kansainvälinen luonnonsuojelutyö

EU-työn merkitys ympäristöpolitiikassa kasvaa, koska sitä kautta voidaan saada vauhtia Suomessa jumissa oleviin asioihin.

Liitto osallistuu keskeisimpiin kansainvälisiin luonnonsuojelukokouksiin sekä niitä koskevien Suomen ja EU:n kantojen valmisteluun ympäristöministeriön kansainvälisten biodiversiteettiasioiden työryhmissä.

Liitto osallistuu European Environmental Bureau (EEB) biodiversiteettityöryhmään, vesityöryhmään, maaperätyöryhmään ja lakityöryhmään. EU-rahastotyössä toimitaan yhteistyössä myös kansainvälisten järjestöjen (EEB, CCB, Fisheries Secretariat, Forests and the European Union Resource Network FERN ym.) kanssa. Lisäksi liitto on IUCN:n ja sen Suomen komitean jäsen sekä mukana Countdown 2010 -hankkeessa.

Informaatio-ohjaus

Toimintatapoja ovat muun muassa aloitteiden, lausuntojen, muutoksenhakujen, artikkeleiden, tiedotteiden, mielipidekirjoitusten ja luonnonsuojelublogin kirjoittaminen; piiri- ja paikallistoimijoiden kannustaminen kannanottoihin; hallinnon ja kansanedustajien tapaamiset; seminaarit, tempausten ja muiden tilaisuuksien järjestäminen ja niihin osallistuminen.

Resurssit

Luonnonsuojelutiimi mahdollisuuksien mukaan vapaaehtoisten kanssa.

2.8. Lähialueyhteistyö

Liitto jatkaa Arvokkaiden kasvialueiden ja soiden suojelua ja niiden kestävä hyödyntäminen - yhteistyöhanketta venäläisten ympäristöjärjestöjen kanssa. Projektin tarkoituksena on kehittää luonnon monimuotoisuudeltaan erityisen rikkaiden alueiden suojelua Luoteis-Venäjällä venäläisten kumppanijärjestöjen kanssa. Kohdealueina ovat muun muassa Äänisniemi ja Laatokan saaristo Karjalassa sekä Luujärventunturit Muurmannin alueella. Liiton asiantuntijat järjestävät arvokkaiden luontokohteiden tunnistamiseen liittyvää koulutusta muun muassa Arkangelin, Vologdan ja Karjalan alueilla. Venäläisiä kansalaisjärjestötoimijoita koulutetaan myös viikon parin mittaisilla jaksolla Suomessa.

Liitto osallistuu asiantuntijana Suomen ja Venäjän luonnonsuojeluhallinnon vetämään Luoteis-Venäjän suojelualueiden puuteanalyysiin (GAP-hanke). Liitto järjestää yhteistyössä Luonto-Liiton kanssa koulutusta kestävä luontomatkailun tukemiseksi muun muassa perustamalla luontopolkuja uhattuihin kohteisiin. Petroskoissa jatketaan pilottihanketta kaupunkimetsien suojelun edistämiseksi inventointien ja kaupunkisuunnittelun keinoin.

Resurssit

Hanke toimii ulkoministeriön rahoituksella. Lähialueyhteistyötä koordinoi hankekoordinaattori.

Rahoituksen järjestyessä liitto aloittaa vuonna 2010 myös uuden lähialueyhteistyöhankkeen, jonka tarkoituksena on käynnistää metsiensuojelun yhteistyöverkosto, kehittää ja tiivistää suojeluryhmien keskinäistä yhteistyötä ja kannustaa oma-aloitteiseen kouluttautumiseen metsiensuojelukysymyksissä. Hanke tukee paitsi Luonnonsuojeluliiton vanhoja kumppanijärjestöjä, myös laajentaa yhteistyötä uusiin yhteistyökumppaneihin.

3. YMPÄRISTÖNSUOJELU

Ympäristönsuojelutyön painopisteet vuonna 2010 ovat:

- ilmasto- ja energiapoliittinen vaikuttamistyö sekä liikennepoliittikka,
- ekoenergiահankkeen laajentaminen ja uuden merkin lanseeraus,
- vireillä olevien ydinvoimahankkeiden pysäyttäminen,
- ilmasto- ja kehitysyhteistyön vakiinnuttaminen osaksi liiton toimintaa ja
- luonnonvarojen kestävä tuotannon ja käytön sekä jätteen syntyä ehkäisyn edistäminen.

Resurssit

Ympäristönsuojelutoimintaa ohjaa vuodenvaihteessa perustettava ympäristönsuojeluvaliokunta, jonka työskentelyyn voi osallistua myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Energia- ja ilmastovaliokunta sekä kestävä tuotannon ja kulutuksen (Ketku) valiokunta muutetaan toimintaryhmiksi, jotka tukevat ympäristönsuojeluvaliokunnan työtä. Tiivistä yhteistyötä muiden ympäristönsuojelutyötä tekevien järjestöjen kanssa niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin jatketaan eri hankkeissa ja yhteistyöryhmissä.

Ympäristönsuojelutoiminnasta vastaa ympäristönsuojelupäällikkö. Ilmasto- ja energiapoliittista vaikuttamistyötä sekä liikennepoliittista toimintaa koordinoi ilmastovastaava. Uusiutuvaan energiaan liittyvästä vaikuttamistyöstä ja ekoenergiamerkinnöistä vastaavat ekoenergiavastaavat ja ydinvoimatoiminnasta ydinvoimakampanjavastaava. FinnWatchin toimintaa koordinoivat tuottaja ja EU-kampanjakoordinaattori.

Myös liiton muut teemat huomioidaan ympäristönsuojelutyössä. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi luonnonsuojelutiimin ja -valiokunnan kanssa luonnonsuojeluvuoden tapahtumiin liittyen. Erityisesti viestitään biodiversiteetin, kuten soiden ja metsien, käytönvaikutuksista ilmastonmuutokseen. Lisäksi osallistutaan metsäenergian käytön kriteereiden selvitystyöhön.

3.1. Ilmasto- ja energiapoliittinen vaikuttamistyö

Luonnonsuojeluliiton ilmasto- ja energiapoliittisen toiminnan tavoitteena on Suomen energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen kääntäminen laskuun sekä päästöjen alentaminen pysyvästi kestävä tasolle.

Energiatehokkuuden parantaminen on tärkein keino päästövähennysten saavuttamiseksi. Energiantuotannon osalta liitto keskittyy uusiutuvien energialähteiden, kuten tuulivoiman sekä aurinko- ja bioenergian, edistämiseen. Tavoitteena on, että turpeen, öljyn ja kivihien energiakäyttöä sekä ydinvoimasta luovutaan pitkällä aikavälillä kokonaan.

Liikenteen osalta tärkeintä on yksityisautoilun tarpeen ja tavaraliikenteen sekä lentoliikenteen vähentäminen. Kevyen- ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parannetaan ja ruuhkamaksujen käyttöönottoa pääkaupunkiseudulla edistetään.

Ilmastotoiminnan painopisteitä vuonna 2010 ovat:

- Suomen ilmasto- ja energiapolitiittiseen tulevaisuusselontekoon vaikuttaminen sekä toimeenpanon seuranta,
- kunnallisten ja maakunnallisten ilmastostrategioiden puolesta kampanjoiminen piirien ja paikallisyhdistysten kautta ja yhteistyössä niiden kanssa,
- energiansäästön ja energiatehokkuuden sekä uusiutuvien energialähteiden edistäminen,
- kevyen ja joukkoliikenteen edistäminen sekä liikenteen päästöjen vähentäminen yksityisautoilua ja lentoliikennettä rajoittamalla,
- turpeen energiakäytöstä luopuminen ja vesivoiman lisärakentamisen estäminen,
- Polttava kysymys -kampanjaan osallistuminen sitovan ilmastolain edistämiseksi,
- piirien ja paikallisyhdistysten ilmasto- ja energiatyön tukeminen ja
- kansainväliseen ilmastopolitiikkaan vaikuttaminen, erityisesti Kööpenhaminan ilmastokokouksen jälkeiset neuvottelut sekä EU:n ilmasto- ja energiapolitiikka.

Käytännön toimintatavat vuonna 2010 ovat:

- artikkeleiden, ilmastoblogin ja mielipidekirjoitusten kirjoittaminen ja paikallistoimijoiden kannustaminen kannanottoihin ja lausuntojen kirjoittamiseen,
- hallinnon ja kansanedustajien tapaamiset sekä niiden koordinointi muiden järjestöjen kanssa,
- mielenilmausten ja tempausten järjestäminen,
- messuille, seminaareihin ja yleisötilaisuuksiin osallistuminen sekä seminaarien järjestäminen ja
- lehdistötiedotteiden laatiminen.

Paikallista ilmasto- ja energiatyötä tuetaan:

- tuottamalla ja jakamalla materiaaleja (esitykset, painotuotteet) piireille, yhdistyksille ja muille tahoille, joilla on tarvetta päivitetylle materiaalille sekä
- järjestämällä ja pitämällä luentoja ja seminaareja piireissä, yhdistyksissä ja muiden yhteisöjen tilaisuuksissa.

Tavoitteena on myös julkaista ajantasaista materiaalia eri teemoista, esimerkiksi Ilmastonmuutos ja liikenne -esite, sekä tuoda niitä esille kirjoituksissa, verkkosivuilla, seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa sekä asiantuntijalausunnoissa. Erityistä huomiota kiinnitetään suurelle yleisölle tiedottamiseen ja tiedotukseen osallistumiseen, kuten <http://www.ilmasto.org> -sivuston kehittämiseen.

3.2. Energian ympäristömerkki

Energian ympäristömerkin tavoitteena on edistää uusiutuvien energialähteiden kestäväää käyttöä. Ympäristömerkin tärkein viesti on, että kuluttajalla on mahdollisuus vaikuttaa ympäristön tilaan omilla energiavalinnoillaan.

Talouden alamäestä ja energiansäästötoimista johtuen sähkönkäyttö kääntyi Suomessa vuoden 2009 aikana peräti kymmenen prosentin laskuun edellisvuoteen verrattuna. Ympäristömerkityn sähkön kuluttajat ovat kuitenkin suurimmaksi osaksi kotitalouksia ja pieniä yrityksiä, joiden kulutus on laskenut teollisuutta vähemmän.

Aiempien vuosien kasvuvauhtiin ei ympäristömerkityn sähkön myynnissä ole helppoa päästä ilman uusien sähköyhtiöiden mukaan tulemistä. Yleinen yhteiskunnallinen ilmapiiri kuitenkin lisää merkin kiinnostavuutta, ja aika on mahdollisimman otollinen merkin toiminnan laajentamiselle. Ympäristömerkin kansainvälisen käytön mahdollisuuksia selvitetään vuoden 2010 aikana.

Uusi merkki

Vuodesta 1998 käytössä olleen energian ympäristömerkin uudistus jatkuu vuoden 2010 alussa. Uuden merkin lanseeraus kasvattaa merkin markkinointikustannuksia aiemmista vuosista. Kaikki vanha materiaali ja www-sivut uusitaan vuoden alussa. Uuden merkin tavoitteena on luoda entistä vahvempi pohja energian ympäristömerkin markkinoinnille.

Uudet yhteistyökumppanit

Uudistetun merkin markkinointia uusille energiayhtiöille jatketaan. Suomen sähköä myyviä yrityksiä tavataan säännöllisesti. Tavoitteena on saada kolme uutta energiayhtiötä ympäristömerkin piiriin. Kaikissa vanhoissa yhteistyöyrityksissä vierailaan vähintään kerran vuoden aikana. Energiämääräinen myyntitavoite vuonna 2010 on 3 500 GWh, kun arvio vuoden 2009 myynnistä on 3 200 GWh.

Ympäristömerkin tiedotuslehti

Ympäristömerkin tiedotuslehteä julkaistaan kolme numeroa vuoden 2010 aikana. Lehteä tarjotaan sähköyhtiöille, jotka voivat edelleen tarjota sitä asiakaslehtenä sähkön loppukäyttäjille. Lehteä pyritään kehittämään ja julkaisemaan yhteistyössä energiayhtiöiden kanssa kustannussäästöjen aikaansaamiseksi.

Kriteereiden kehitystyö

Ympäristömerkin bioenergiakriteeristöä kehitetään vastaamaan odotettavaa metsäenergian käytön kasvua. Kaukolämpöverkkojen ympäristömerkinnän kriteerit viimeistellään pilottiprojekteista saatujen kokemusten perusteella.

Ympäristörahasto

Ympäristörahaston toiminta käynnistyi vuoden 2009 alussa. Ympäristörahaston varojen käyttökohteita kartoitetaan yhteistyössä asiantuntijatahojen kanssa. Vuonna 2009 aloitettuja rahastohankkeita edistetään ja jatkotoimenpiteitä suunnitellaan saatujen tietojen pohjalta.

3.3. Ydinvoimakampanja

Lisäydinvoiman vastustaminen on yksi energia- ja ilmastotyön tärkeimpiä painopistealueita. Ydinvoiman lisärakentaminen kilpailee voimakkaasti uusiutuvien energiamuotojen ja energiatehokkuuden lisäämisen kanssa, mikä huomioidaan ydinvoimakampanjoinnissa. Ydinvoimakampanja jatkuu vähintään kesään 2010 saakka, johon mennessä eduskunta on todennäköisesti äänestänyt vireillä olevista ydinvoimahankkeista.

Kampanjassa hyödynnetään uutta tietoa esimerkiksi ydinvoiman lisärakentamisen tarpeettomuudesta ja loppusijoituksen ongelmista. Myös uraani- ja kaivosten vastustaminen kuuluu ydinvoimakampanjoinnin piiriin. Suomalaisen vastustus lisäydinvoimaa kohtaan on kasvanut - yhä selkeämpi enemmistö vastustaa lisäreaktoreita. Kampanjan päätavoitteena on saada eduskunnan enemmistö samalle kannalle.

Ydinvoimakampanjoinnin muotoja vuonna 2010 ovat:

- paikallisten ydinvoima- ja uraanikaivosryhmien tukeminen sekä laaja yhteistyö muiden ydinvoimasektorilla toimivien järjestöjen kanssa,
- materiaalien (esitykset, painotuotteet, videot) tuottaminen piireille, yhdistyksille ja muille niitä tarvitseville tahoille,
- luentojen järjestäminen ja pitäminen piireissä, yhdistyksissä ja esimerkiksi puolueiden tilaisuuksissa,
- artikkelien ja mielipidekirjoitusten kirjoittaminen ja paikallistoimijoiden kannustaminen kannanottoihin ja lausuntojen kirjoittamiseen,
- kansanedustajatapaamiset ja niiden koordinointi muiden järjestöjen kanssa,
- mielenosoitusten ja performanssien järjestäminen,
- messuille, seminaareihin ja kansalaistilaisuuksiin osallistuminen sekä seminaarien järjestäminen yhteistyössä piirien ja paikallisyhdistysten kanssa,
- lehdistötiedotteiden kirjoittaminen ja lehdistökomenttien julkaiseminen julkisen keskustelun tueksi,
- uusiutuvan energian edistäminen esimerkiksi tiedotuksella,
- kansainvälisten yhteyksien ylläpito sekä
- Olkiluoto 3 (OL3) -hankkeen aktiivinen seuraaminen ja sen ongelmiin puuttuminen.

Suomessa on vireillä pienempiä ja suurempia fossiilienergiահankkeita julkisella ja yksityisellä sektorilla. Teknologian kannalta ei ole enää syytä tehdä energiantuotannossa investointeja kivihilleen, maakaasuun, öljyn tai turpeeseen. Vuonna 2010 Suomen luonnonsuojeluliitto toimii järjestelmällisesti estääkseen kaikki fossiilienergiainvestoinnit. Tähän tarvitaan valtakunnallinen vastuuhenkilö, esimerkiksi energiavastaava, joka voi yhdessä piirien ja paikallisyhdistysten kanssa tehdä tätä työtä.

Vuoden 2010 alkupuolella selvitetään mahdollisuutta käynnistää energiakampanja uusiutuvien energialähteiden edistämiseksi ja vanhentuneiden energiaratkaisuiden, kuten kivihilleen ja turpeen, energiakäytöstä luopumiseksi. Kampanja voidaan yhdistää esimerkiksi ydinvoimavastaavan työnkuvaan, jos rahoitus järjestyy.

3.4. Ilmasto- ja kehitysyhteistyö

Kööpenhaminan ilmastokokouksen jälkeen kehitysmaiden rooli päästövähennyksissä, metsäkadon pysäyttämässä ja sopeutumisessa korostuu. Liitto pyrkii yhdessä kehitys- ja ympäristöjärjestöjen kanssa lisäämään Suomen valtion apua ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen kustannusten kattamiseksi kehitysmaissa. Tämän politiikan edistämiseksi liitto toteuttaa, mikäli rahoitus varmistuu, Kansainvälinen ilmastopolitiikka kehitysmaan näkökulmasta -hankkeen. Hankkeessa on tarkoitus järjestää koulutustilaisuuksia toimittajille, opiskelijoille ja järjestötoimijoille maakunnissa sekä toimittaa laajalevikkinen ilmastoeseite Voima- ja Luonnonsuojelija-lehtien väliin.

Lisäksi vuonna 2010 luodaan puitteet ja kontaktit oman kehitysyhteistyöhankkeen toteuttamiselle vuodesta 2011 alkaen. Samalla selvitetään kohteita, joissa hanke olisi kaikkein mielekkäin ja tarpeellisin.

Ilmasto- ja kehitysyhteistyön toiminnan muotoja vuonna 2010 ovat:

- toteuttaa rahoituksen järjestyessä ilmasto ja kehitys -viestintähanke: Kansainvälinen ilmastopolitiikka kehitysmaan näkökulmasta,
- palkataan hankkeeseen projektivastaava sekä ilmastojulkaisun toimitussihteeri,
- toteuttaa koulutukset ympäristö- ja kehitystoimijoille, toimittajille sekä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoille (Helsingissä, Turussa, Kuopiossa ja Joensuussa),
- julkaista ilmastojulkaisu loka-marraskuussa 2010,
- luoda puitteet ilmastomuutoksen huomioonottavalle kehitysyhteistyöhankkeelle,
- tehdä yhteistyötä ulkoministeriön, Kepan ja Kirkon Ulkomaanavun kanssa,
- hankkia asiantuntemusta sekä asiantuntijoita kehitysyhteistyöhankkeen toteuttamisesta,
- kartoittaa alue ja aihepiiri, esimerkiksi uusiutuva energia, jonka piirissä toiminta olisi tarpeellista sekä
- keskustella paikallisyhdistysten kanssa mahdollisuuksista toteuttaa yhteistyössä erityishankkeita kehitysmaiden yhteisöjen kanssa kahdenvälisyysperiaatteella.

Ilmasto- ja kehitysyhteistyössä vaikutetaan myös kehitysyhteistyön määrärahojen nostamiseen 0,7 prosenttiin BKT:sta yhdessä Kehys ry:n ja Kepan kanssa.

3.5. Kestävä tuotanto ja kulutus

Vuoden 2010 kestävän tuotannon ja kulutuksen työn pääteemat ovat:

- taloyhtiöihin ja asumisen kestävytyteen vaikuttaminen,
- jätelakiuudistuksen seuraaminen ja siihen vaikuttaminen,
- Nuukuusviikon toteuttamiseen osallistuminen sekä
- ekologisen verouudistuksen edistäminen ja valtiovarainministeriön verotyöryhmän työhön vaikuttaminen.

Kestävään asumiseen liittyen laaditaan taloyhtiöteesit. Niiden tarkoituksena on tuoda esiin keinoja, joilla taloyhtiöiden toimijat ja isännöitsijät voivat edistää asumisen kestävyttä. Teeseissä käsitellään muun muassa taloyhtiöiden energiansäästöä, tavaroiden yhteiskäytön edistämistä sekä kierrätysmahdollisuuksien järjestämistä. Taloyhtiöt ovat kohderyhmänä hedelmällinen, koska niihin vaikuttamalla voidaan tavoittaa potentiaalisesti suurempi määrä ihmisiä kuin yksittäisiin ihmisiin keskittymällä. Teeseistä viestitään esimerkiksi isännöitsijöille ja asukasaktiiveille tarkoitettussa seminaarissa.

Jätteenpolttohuumi ei ole Suomessa ohi, vaan jätteenpolttohankeiden torjuminen on jatkossakin osa Luonnonsuojeluliiton työtä jätehierarkian säilyttämiseksi jätelain säädännön lähtökohtana. Osana jätepolitiista vaikuttamista Luonnonsuojeluliitto pyrkii varmistamaan, että viranomaiset toteuttavat lakien velvoitteita ja hyvien toimintaohjelmien tavoitteita esimerkiksi siirtymällä kestäviin julkisiin hankintoihin. Jätteen synnyn ehkäisyn edistämiseksi pyritään löytämään uusi tarkastelutapa. Ehkäisyyn ensisijaisuus nostetaan esiin ajankohtaisessa sääntelytyössä, joka koskee muun muassa tuottajavastuuta sekä jäte-, ympäristönsuojelu- ja jäteverolakia. Nuukuusviikko on kestävän kulutuksen kannalta tärkeä kampanjaviikko, jonka aikana Luonnonsuojeluliitto voi tuoda esiin vaihtoehtoisia kulutustapoja ja kyseenalaistaa vallitsevia sosiaalisia normeja, jotka osaltaan pitävät yllä kestävättömiä elämäntapoja. Nuukuusviikko

suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä Kierrätysliikkeen muiden jäsenjärjestöjen kanssa. Nuukuusviikolla keskitytään tuomaan esille suomalaisia vaihtoehtoisia ja kestäviä elämäntapoja osana Maan ystävien hanketta Irti globaalista ylikulutuksesta, jos hankkeen rahoitus varmistuu. Rahoitusta haetaan myös Lapsi ja Luonto -säätiöltä. Ellei erillisrahoitusta saada, Nuukuusviikko järjestetään pienimuotoisempana.

Liitto pyrkii käynnistämään Talouspolitiikka ja kehitysmittarit uusiksi -hankkeen, jonka avulla vaikutetaan seuraaviin hallitusohjelmaneuvoitteluihin. Hankkeen tavoitteena on ottaa luonnonvarojen käyttö ja ilmastotase paremmin huomioon talouspoliittisessa suunnittelussa. Hankkeen toteutus riippuu ulkopuolisesta rahoituksesta.

Pääteemojen lisäksi herätellään keskustelua BKT-pohjaisen talouskasvun suhteesta ympäristöön. Kestäviä tuotanto- ja kulutustasoja tavoiteltaessa yksi olennaisista asioista on talouskasvun, hyvinvoinnin ja luonnonvarojen kulutuksen kolmiyhteyden ymmärtäminen sekä niiden irtikytkentä. Lisäksi pohditaan, missä määrin talous voi kasvaa resursseiltaan rajallisella maapallolla. Tätä teemaa aiotaan tuoda esille keväällä 2010 järjestettävässä kansainvälisessä de-growth/low growth/steady state -seminaarissa. Seminaarin järjestelykulujen kattamiseksi pyritään yhteistyöhön esimerkiksi Suomen kestävän kehityksen toimikunnan kanssa.

Toimintaa kestävien kulutus- ja tuotantotapojen edistämiseksi koordinoi ympäristönsuojelupäällikkö kiinteässä yhteistyössä Ketku-toimintaryhmän kanssa. Jos rahoitus järjestyy, sektorille palkataan erillinen kestäviin tuotanto- ja kulutustapoihin, jäte- ja luonnonvarakysymyksiin ja/tai taloudelliseen ohjaukseen erikoistunut asiantuntija.

3.6. FinnWatch

FinnWatch edistää luonnonvarojen kannalta kestävää yritystoimintaa raportoimalla suomalaisperäisten yritysten toiminnan ympäristö- ja kehitysvaikutuksista Suomen ulkopuolella.

Luonnonsuojeluliitto osallistuu FinnWatchin hallitustyöhön ja tukee ympäristöteemojen käsittelyä sen selvitystyössä. Liitto jatkaa FinnWatchin tilijärjestönä siihen saakka, kunnes eriyttäminen omaksi yhdistykseksi on saatu päätökseen. FinnWatchin kautta Luonnonsuojeluliitto osallistuu myös EU-komission rahoittamaan makeITfair-kampanjaan.

FinnWatchin ja sen osahankkeiden toteutuksesta vastaa Suomessa FinnWatchin hallitus, jossa liittoon edustavat toiminnanjohtaja ja ympäristönsuojelupäällikkö.

3.7. Muut ympäristöteemat

Liitto seuraa meluasioita ja edistää erityisesti luonnonhiljaisten alueiden kartoitusta ja suojelua muun muassa kaavoituksen keinoin. Lisäksi toteutetaan meluun liittyviä tilaisuuksia ja koulutuksia esimerkiksi hiljaisuuden teemapäivän yhteydessä. Muihin ympäristöteemoihin kuuluvat muuhun valtakunnalliseen ympäristöpolitiikkaan, siihen liittyvään lainsäädäntöön ja kehitystyöhön liittyvä vaikuttaminen.

Liitto seuraa mahdollisuuksien mukaan myös nanoteknologiasta käytävää keskustelua sekä toimii vastuullisen kemikaalipolitiikan puolesta. Lisäksi Luonnonsuojeluliitto osallistuu European Environmental Bureauun (EEB) hallitustyöhön ja vaikuttaa sitä kautta myös EU:n ympäristöpolitiikan muotoutumiseen.

4. JÄRJESTÖTOIMINTA

4.1. Järjestötoiminta ja jäsenkehitys

Järjestötoiminnan painopisteet ovat:

- liittokokouksen 2010 valmistelu: liiton sääntöjen kokonaistarkastelu, tulevaisuustyö,
- alueellisen ja paikallisen työn tukeminen ja yhteistyön kehittäminen,
- valtakunnallisten toimintateemojen ja projektien toteuttaminen entistä vuorovaikutteisemmin yhteistyössä piirien, paikallisyhdistysten ja Luonto-Liiton kanssa,
- valtakunnallisten teemapäivien ja -viikkojen sisällön kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä viestintäyksikön, piirien ja paikallisyhdistysten kanssa,
- keskustustoimiston ja piirien sekä paikallisyhdistysten yhteyksien tiivistäminen vierailuja lisäämällä,
- kuntaliitosten ja aluehallinnon uudistuksen seuranta ja vaikutusten arvioiminen liiton paikallisyhdistysten ja piirien toimintaan sekä tarvittavien toimenpiteiden toteuttaminen,
- yhteistyön jatkaminen ja tiivistäminen Luonto-Liiton kanssa perhetoiminnassa ja jäsenhankinnassa,
- sisäisen viestinnän kehittäminen yhteistyössä viestintäyksikön kanssa ja
- yhteistyön kehittäminen viestintävaliokunnan kanssa.

Yleistä

Liiton pääteema, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen, painottuu piirien ja paikallisyhdistysten toiminnassa. Yritysyhteistyökumppaneiden kanssa ja tuella toteutettavia luonnonharrastukseen, perinnemaisemien hoitoon ja pienvesien suojelemaan liittyviä hankkeita ja projekteja pyritään toteuttamaan mahdollisimman laajasti.

Liitto on mukana Suomen kotiseutuliiton organisoimassa Kulttuuriympäristövuosi 2010 -teemavuodessa (JOY-kampanja). Liitto tuo esille perinnemaisemien roolia osana arvokkaita kulttuuriympäristöjä sekä niiden hoidon tärkeyttä.

Tiivistä yhteistyötä Luonto-Liiton kanssa jatketaan erityisesti perhetoiminnassa ja jäsenhankinnassa.

Liittokokous pidetään 22.-23.5.2010 Kymenlaaksossa. Liittokokouksen valmistelut jatkuvat alkuvuodesta tulevaisuustyöryhmässä, sääntömuutostyöryhmässä ja hallituksessa. Tavoitteena on uudistaa liiton säännöt kokonaisuudessaan sekä vahvistaa liiton uusi visio vuoteen 2020 ja muut pitkän aikavälin linjaukset. Liittokokouksessa valitaan uudet puheenjohtajat liittohallitukselle ja valtuustolle sekä uusi valtuusto.

Liittovaltuusto kokoontuu sääntömääräisiin kokouksiinsa maalisi-huhtikuussa ja marraskuussa. Liittovaltuuston puheenjohtajana jatkaa Markku Kuorti 1.7.2010 saakka. Syyskuussa pidetään kaksipäiväiset uuden valtuuston koulutuspäivät, joilla jatketaan keväntalvustossa käynnistettyä vuoden 2011 suunnittelua.

Liiton strategista suunnittelua ja käytännön toimintaa ohjaa kymmenjäseninen hallitus, joka kokoontuu noin kymmenen kertaa vuodessa. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Risto Sulkava.

Vuonna 2009 toteutetun jäsenkyselyn tuloksia hyödynnetään järjestötoiminnan ja jäsenpalveluiden sekä jäsenhuollon kehittämisessä.

Järjestöyksikköön palkataan järjestöavustaja kahdeksi kuukaudeksi. Järjestöavustajan päätehtäviä ovat järjestöpäällikön avustaminen Luonto- ja ympäristöviikon organisoinnissa sekä yhdistysnetin uudistamisessa.

Valtakunnalliset teemat

Piirejä ja paikallisyhdistyksiä innostetaan osallistumaan liiton valtakunnallisiin teemoihin, tapahtumiin ja kampanjoihin. Paikallisyhdistysten retkitoimintaa vahvistetaan Tapiola-ryhmän kanssa yhteistyössä järjestettävän Löydä luonto läheltäsi -projektin kanssa. Perinnemaisemien kunnostushankkeita toteutetaan 15 piirin alueella VR:n tuella Matkalla maisemaan - luonnollisesti -projektissa.

Liiton muut valtakunnalliset toimintateemat näkyvät sekä alue- että paikallistasolla painottuen kunkin maakunnan ja kunnan erityiskysymyksiin.

Luonto- ja ympäristöviikko

Luonto- ja ympäristöviikko siirretään huhtikuulta helmikuulle ja sen sisällössä huomioidaan taajamaluonto, yksi luonnon monimuotoisuusvuoden kärkiteemoista. Viikolla yhdistykset esittelevät kirjastoissa toimintaansa ja hankkivat jäseniä. Luonto- ja ympäristöviikon koordinoitiin palkataan järjestöavustaja noin kuukaudeksi.

Alueellisen ja paikallisen työn tukeminen ja yhteistyön kehittäminen

Luonnonsuojelupiirin ja keskuustoimiston tiivistä yhteistyötä jatketaan perinteiseen tapaan sekä suojelutyön teemojen että muun toiminnan osalta. Keskuustoimiston ja paikallisyhdistysten välistä yhteydenpitoa ja yhteistyötä sekä teemakohtaisten toimintaverkostojen syntymistä tuetaan ja kehitetään.

Aluetyön tukemisen keskeisenä tavoitteena on Luonnonsuojelupiirin tasapuolinen kohtelu. Luonnonsuojelupiirin palkkatuen jaossa noudatetaan tasajakoa. Palkkatuen suuruus kytketään valtuuston huhtikuussa 2008 tekemään päätökseen, joka takaa aluetyön lähtötasoksi 310 000 euroa, johon tehdään vuosittain samat yleiskorotukset kuin muihinkin liiton palkkoihin. Luonto-Liiton palkkatuki on puolet yhden piirin saamasta palkkatuesta. Aluepäälliköiden työajasta 30 prosenttia ohjataan valtakunnalliseen työhön. Aluepäälliköiden laajaa asiantuntemusta ja järjestökokemusta hyödynnetään myös muissa piireissä ja paikallisyhdistyksissä. Keskuustoimisto tarjoaa piireille ja paikallisyhdistyksille apua. Keskuustoimiston työntekijöiden vierailuja piireihin ja paikallisyhdistyksiin pyritään lisäämään siten, että joka piirissä vierailaan vähintään joka toinen vuosi. Järjestöpäällikkö koordinoi matkoja intranetiin tuotetun matkakalenterin avulla. Tavoitteena on, että vuoden aikana vierailaan jokaisessa piirissä ja mahdollisimman monessa yhdistyksessä.

Valtion aluehallinnon uudistuksen etenemistä seurataan. Sen pohjalta arvioidaan liiton aluetason organisaation muutostarpeita.

Kuntaliitosten vaikutuksia paikallisyhdistysten toimintaan seurataan ja paikallisyhdistyksiä tuetaan tarjoamalla neuvontaa. Toimimattomien yhdistysten elvyttäminen tai vaihtoehtoisesti yhdistäminen naapuriyhdistyksiin jatkuu liiton ja piirien toimesta.

Vapaaehtoistoimijoiden virkistyspäivät

Paikallisyhdistystapaaminen korvataan vapaaehtoistojoiden virkistyspäivillä, jotka pyritään järjestämään Jokamiespäivän yhteyteen. Päivien tavoitteena on edistää vapaaehtoisten jaksamista ja yhteistyötä sekä kasvattaa yhteishenkeä koko järjestön sisällä. Järjestetään yhdet valtakunnalliset päivät tai useampia maakunnallisia päiviä. Perustetaan työryhmä suunnittelemaan virkistyspäivien sisältöä ja rahoitusta.

Luonto-Liiton työn tukeminen ja yhteistyön kehittäminen

Ympäristökasvatustyötä tehdään entistä tiiviimmin yhteistyössä nuorisojärjestö Luonto-Liiton kanssa. Yhteistyöhankkeita koordinoi ympäristökasvatusvaliokunta.

Yhteinen perhetoiminta toteutuu perhekerhojen, perheleirien ja muiden perhetapahtumien muodossa. Tavoitteena on järjestää yhteisiä perheleirejä tai päivän kestäviä perhetapahtumia ympäri maan. Luonto-Liitto kouluttaa vetäjät perhetoimintaan. Perhetoiminta-avustuksiin varattu määräraha pidetään edellisen vuoden tasolla. Perhetoiminta-avustuksia voivat hakea Luonto-Liitto, sen piirit sekä liiton piirit ja paikallisyhdistykset.

SL:n ja Luonto-Liiton yhteisen jäsenlajin, opiskelijajäsenyyden, ensisijaisena tavoitteena on nuorten kiinnittäminen luonnonsuojelutyön arvoihin, ei niinkään varainhankinta. Verkkopohjaista opiskelijajäsenyyden markkinointia kehitetään edelleen työryhmässä, jossa on edustajat sekä Luonnonsuojeluliitosta että Luonto-Liitosta. Opiskelijajäsenten jäsenmaksu on 23 euroa, joka jaetaan puoleksi järjestöjen kesken.

Yhteydet paikallisyhdistyksiin ja piireihin

Järjestökirje säilyy perustiedotusvälineenä paikallisyhdistyksille ja piireille suunnatussa tiedotuksessa. Se julkaistaan liiton verkkosivuilla 4-5 kertaa vuoden aikana. Paikallisyhdistysten puheenjohtajien sähköpostiosoitteet päivitetään ja lista pidetään ajan tasalla. Liiton yhteyksistä paikallisyhdistyksiin ja piireihin tehdään suunnitelma yhdessä viestintäyksikön kanssa. Suunnitelma kattaa järjestökirjeen, sähköpostiyhteydet, vierailut ja muun yhteydenpidon.

Yhdistysnetti palvelee paikallisyhdistyksiä yhdistyksen perustoimintojen hoitamisessa ja helpottaa asiointia liiton kanssa. Yhdistysnettä päivitetään ja sitä kehitetään vuonna 2009 kerätyn aineiston pohjalta. Sivusto sisältää järjestökoulutuksen perusasiat: tietoa liitosta ja liiton palveluista, perusasiaa yhdistyslaista ja säännöistä, sääntömuutosten tekemisestä, kokousrutiineista, jäsenyydestä, Opintotoiminnan Keskusliiton palveluista, taloudenhoidosta ja viestinnästä.

Sisäistä viestintää kehitetään yhteistyössä viestintäpäällikön, toimitussihteerin ja verkkotoimittajan kanssa.

Liiton tunnettavuuden ja painoarvon kasvattaminen

Jäsenhankinnan ja -huollon painopisteet ovat:

- henkilöjäsenmäärän kasvattaminen,
- face-to-face -kesäkampanjan jatkaminen,
- verkkosivujen hyödyntäminen jäsenhankinnassa entistä tehokkaammin,
- jäsenhankintavinkkien jakaminen paikallisyhdistyksille ja
- jäsenhuollon kehittäminen muun muassa puhelinkampanjana lahjoittajajäsenille sekä verkkosivuja kehittämällä.

Liitto, piirit ja paikallisyhdistykset tukevat monin tavoin viime vuosien suotuisana jatkunutta jäsenkehitystä. Tavoitteena on, että liitolla on vuoden 2010 lopussa yli 30 000 jäsentä.

Ammattimaista face-to-face -kampanjointia jatketaan. Tavoitteena on, että jäsenhankintatiimit työskentelevät kesäkaudella vähintään neljällä paikkakunnalla. Kiertävän feissaustiimin perustamista kokeillaan mahdollisuuksien mukaan. Kiertävä tiimi mahdollistaisi feissauksen myös pienemmillä paikkakunnilla. Järjestösihteeri toimii face-to-face -kampanjan vastaavana ja kiireisimmän kampanjakauden ajaksi palkataan kampanjakoordinaattori.

Verkkopohjaista jäsenhankintaa kehitetään edelleen aikaisemmista kokeiluista saadun palautteen perusteella siten, että verkkosivut toimivat tehokkaana jäsenhankintakanavana. Vuonna 2008 käynnistetty jäsenhankintaa, jossa liittyminen tapahtuu tekstiviestillä, jatketaan edelleen laajentamalla sen käyttöönottoa kentällä ja erilaisissa tapahtumissa.

Toimintavuonna toteutetaan kaksi puhelinkampanjaa, jotka kohdistuvat Suomen Luonto -lehden tilaajarekisteriin sekä lahjoittajajäseniin. Lahjoittajajäsenten soitto kampanjan tavoitteena on kuukausilahjoituksen korottaminen ja jäsenhuollon kehittäminen. Varsinaisten jäsenten siirtymistä lahjoittajajäseniksi edistetään erillisellä kampanjalla tai jäsenmaksukirjeen yhteydessä. Sähköistä uutiskirjettä varten käynnistetään jäsenten sähköpostiosoitteiden kerääminen. Myös liiton verkkosivuja kehitetään palvelemaan jäsenhuollon tarpeita.

Yhteistyötä jäsenhankinnassa kehitetään liiton yhteistyökumppanin Tapiola-ryhmän kanssa. Vuonna 2009 käynnistetty jäsenhankintamallia sovelletaan ja kehitetään Löydä luonto läheltäsi -hankkeen yleisöretkillä.

Liitto osallistuu maaliskuussa ensimmäistä kertaa OmaPiha-messuille Helsingissä. Messuilla pyritään tavoittamaan uusia kohderyhmiä. Liittoon perustetaan messutyöryhmä, joka suunnittelee ja koordinoi messutapahtuman. Tämän lisäksi osallistutaan pienempiin tapahtumiin resurssien mukaan. Liiton jäsenhankintaesite uudistetaan siten, että se vastaa ulkoasultaan liiton yleisesitettä.

Yhteistyö Suomen Lähikaupan (ent. Tradeka) kanssa jatkuu. Yhteistyön tavoitteena on tarjota Ykkösbonus-kanta-asiakasjärjestelmän piiriin kuuluvissa myymälöissä kanta-asiakkaille mahdollisuutta siirtyä "norppakorttilaisiksi" eli lahjoittamaan liitolle osan bonuksistaan. Toimintamuotoja pyritään edelleen kehittämään, jotta yhteistyö jatkuisi nykyisen sopimuskauden umpeutuessa vuoden 2010 lopulla.

Ulko- ja kannatusjäsenet

Liitolla on ulkojäseninä 13 valtakunnallista liittoa. Ulkojäsenet saavat kutsun liiton seminaareihin ja muihin liiton järjestämiin tilaisuuksiin, jotka soveltuvat yhteisöjäsenille.

Kannatusyritysten määrä pyritään säilyttämään ennallaan.

Resurssit

Liiton järjestötoimintaa koordinoi järjestöpäällikkö. Henkilö- ja kannatusjäsenhankintaa sekä jäsenhuoltoa koordinoi järjestösihteeri.

Liiton järjestötyötä ja jäsenhankintaa ohjaa järjestövaliokunta. Yritysyhteistyöhankkeita koordinoi liiton markkinointivastaava.

4.2. Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatusvaliokunta vastaa ympäristökasvatus toiminnan kehittämistä liitossa. Valiokunta seuraa kansallisten ohjelmien ja strategioiden toteutumista sekä pitää liittoa ajan tasalla ympäristökasvatusasioissa. Yhteistyöneuvottelija Opetushallituksen kanssa jatketaan tavoitteena muun muassa Suomen ympäristökasvatusresurssien varmistaminen.

Vuonna 2010 valiokunnan tavoitteena on osallistua ympäristökasvatuksen verkostojen, kuten Järjestöjen pyöreän pöydän, toimintaan aktiivisena jäsenenä. Tavoitteena on saada hyvien ympäristökasvatusmateriaalien kriteerityö päätökseen yhteistyössä Luonto-Liiton ja Suomen Ympäristökasvatuksen Seuran kanssa.

Luonnonsuojeluliitto pyrkii tiivistämään ympäristökasvatus koskevaa yhteistyötä paikallistoimijoiden, kuten koulujen, kirjastojen, kerhojen, päiväkotien ja työpaikkatiimien, kanssa.

Yhteistyössä Luonto-Liiton kanssa toteutetaan ympäristökasvatushanke, jossa kouluja ja päiväkotia innostetaan retkeilemään lähiluonnossa ja vaalimaan sitä. Esimerkiksi yläasteita ja lukioita kannustetaan pisteyttämään hyvät ja huonot lähiretkikohteet ja tekemään suojeluesityksiä kunnille. Päiväkodeille ja kouluille tarjotaan retkivinkejä ja retkiä lähiluontokohteisiin. Hankkeelle haetaan ulkopuolinen rahoitus, jolla palkataan projektikoordinaattori.

Ympäristökasvatuksen verkkosivut uusitaan vuoden aikana. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että ympäristökasvatuksen periaatteet läpäisevät koko yhteiskunnan toiminnan.

4.3. Koulutus ja luonnonharrastus

Koulutus- ja luonnonharrastustoiminnan painopisteet ovat:

- järjestökoulutuksen kehittäminen uudistamalla yhdistysnetti sekä järjestämällä koulutusta luottamustoimisille,
- piirihallitusten ja luottamustoimisten puheenjohtajien työnantajavalmiuksien tukeminen,
- luontoretkien määrän lisääminen Löydä Luonto Läheltäsi -hankkeessa, tilausretkitoiminnan testaus sekä paikallisyhdistysten retkitoiminnan tukeminen ja esille nostaminen sekä
- teemapäivien luontoretkien valtakunnallisen kattavuuden laajentaminen, sisällön kehittäminen ja viestinnän koordinointi.

Järjestökoulutus

Aluetyöntekijöille ja piireille suunnatun koulutuksen tavoitteena on parantaa kentän toimintavalmiutta ajankohtaisissa suojelukysymyksissä, parantaa organisaation toimivuutta ja tukea piirejä oman alueensa yhdistysten kouluttajana yhteistyössä Opintotoiminnan Keskusliiton kanssa.

Paikallisyhdistyksille suunnattavan järjestökoulutuksen perusväline on yhdistysnetti, jonka sisältö uudistetaan.

Aluepäälliköille ja piirisuhteelle järjestetään syksyisin ja keväisin kaksipäiväiset koulutuspäivät ajankohtaisista luonnonsuojelu- ja ympäristöasioista sekä järjestötoiminnan perusasioista, kuten

yhdistyslaki- ja sääntöasioista, varainhankinnasta ja tiedottamisesta. Piirien luottamushenkilöt kutsutaan koulutuspäiville.

Piirien puheenjohtajille järjestetään kurssi, jossa käydään läpi piirin työnantajavelvollisuuksiin liittyviä asioita.

Järjestötiimi tukee viestintäyksikön organisoimia, piireille suunnattuja viestintäkursseja. Kursseilla painotetaan paikallistiedottamista, lehtikirjoittamista ja verkkosivujen ylläpitoa.

Luonnonharrastus

Liiton perinteiset, kaikille avoimet luonnonharrastuskurssit järjestetään neljä kertaa kuten vuonna 2009. Asiantuntijoiden vetämien kurssien tavoitteena on tarjota osallistujille mahdollisuuksia lisätä luonnontuntemustaan ja kokea luontoelämyksiä. Lisäksi liitto järjestää kaksi talkooleiriä Kolin perinnemaisemakohteissa sekä kymmeniä talkoita Matkalla maisemaan – luonnollisesti -hankkeessa.

Koulutus- ja luonnonharrastustoimintaa koordinoivat järjestöpäällikkö ja järjestösihteeri sekä Löydä luonto läheltäsi -hankkeessa retkikoordinaattori. Ympäristökasvatusvaliokunta tukee liiton koulutus- ja luonnonharrastustoimintaa.

Löydä luonto läheltäsi -hanke

Liiton ja Tapiola-ryhmän Löydä luonto läheltäsi -hankkeessa (2008-2010) käynnistyy viimeinen vuosi. Hankkeen tavoitteena on nostaa esiin lähiluonnon merkitystä, tarjota luontoelämyksiä yhä useammalle suomalaiselle avoimilla lähiluontoretkillä ja tavoittaa uusia kohderyhmiä tilausretkitoiminnalla.

Vuonna 2009 hankkeessa järjestettiin 18 paikkakunnalla yhteensä 53 kaikille avointa lähiluontoretkeä touko-syyskuun aikana. Retkien järjestämisestä vastasivat liiton paikallisyhdistykset. Tapiola-ryhmä tuki retkien markkinointia, tiedotusta ja järjestämistä. Vuonna 2010 hanke laajenee 5-10 uudelle paikkakunnalle ja jatkuu mahdollisuuksien mukaan myös vuosina 2008 ja 2009 mukana olleilla paikkakunnilla.

Luonnon monimuotoisuuden teemavuosi huomioidaan Löydä luonto läheltäsi -hankkeessa vuonna 2010. Hankkeessa viestitään, että lähiluonto voi olla monimuotoista, arvokasta ja myös kiinnostavaa. Lähiluonto on pohjana koko ihmisen luontosuhteelle. Luonnon monimuotoisuuden vuoden 2010 viesti sisällytetään osaksi hankkeen valtakunnallista ja paikallista tiedotusta. Teemavuosi otetaan huomioon myös paikkakuntien retkikohteiden valinnassa. Teemaa nostetaan sopivalla tavalla esiin myös retkillä.

Vuonna 2010 hankkeessa jatketaan vuonna 2009 pääkaupunkiseudulla käynnistettyä tilausretkien tarjoamista yrityksille. Vuonna 2009 tilausretkiä järjestettiin yhteensä 16, ja niitä tarjottiin vain hankkeen yhteistyökumppanille, Tapiola-ryhmälle. Vuonna 2010 tilausretkiä tarjotaan myös muille kiinnostuneille yrityksille, kuten liiton yritysyrityskumppaneille.

Löydä luonto läheltäsi -hanketta koordinoi retkikoordinaattori.

Luonnonkukkien päivä

Yhteispohjoismaista Luonnonkukkien päivää vietetään Suomessa 20.6. Luonnonkukkien päivän tavoitteena on kasviharrastuksen ja -tuntemuksen lisääminen sekä yhteisten luontoelämysten tarjoaminen mahdollisimman monelle

Luonnonsuojeluliiton piirit ja paikallisyhdistykset järjestävät Luonnonkukkien päivänä noin 90 opastettua, kaikille kiinnostuneille avointa kasviretkä eri puolilla maata. Luonnonkukkien päivälle valitaan teemalaji, josta kerätään myös yleisöhavaintoja. Erityisenä tavoitteena on vuonna 2010 kytkeä Luonnon monimuotoisuuden vuosi luontevasti osaksi Luonnonkukkien päivän järjestelyjä. Tiedotuksessa ja retkille tuotettavassa materiaalissa nostetaan esiin esimerkiksi luonnonkasvien monimuotoisuutta uhkaavia tekijöitä ja uhanalaisia kasvilajeja.

Opastettujen kasviretkien lisäksi suomalaisia kannustetaan Luonnonkukkien päivänä tutustumaan oman pihansa luonnonkasveihin ja ilmoittamaan havainnoistaan.

Luonnonkukkien päivän järjestävät vuonna 2010 yhteistyössä Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Natur och Miljö rf, Suomen Biologian Seura Vanamo ry, Societas pro Fauna et Flora Fennica rf, Metsähallituksen Luontopalvelut, Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseo, Suomen ympäristökeskus, Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry, Kasvityöryhmä, Luonto-Liitto ry ja WWF Suomi.

Jokamiespäivä

Jokamiespäivää vietetään syyskuun toisena sunnuntaina yhdessä Ulkoilufoorumin kanssa. Julkiseen keskusteluun nostetaan ajankohtaisia jokamiehenoikeuksiin liittyviä asioita sekä tiedotetaan jokamiehenoikeuksista. Ulkoilufoorumi on vuonna 2004 perustettu ulkoilun edistämisen yhteistyöverkosto. Siihen kuuluu 17 kansalaisjärjestöä, joiden toiminnassa ulkoilulla on keskeinen merkitys.

Hiljaisuuden päivä

Hiljan päivänä (8.10.) vietetään valtakunnallista Hiljaisuuden päivää yhdessä Suomen Ladun ja Kuuloliiton kanssa. Päivälle valitaan vuosittain erityisteema.

Geodiversiteettipäivä

Liitto järjestää geodiversiteettipäivän 25.9. yhteistyössä Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) ja Metsähallituksen Luontopalveluiden kanssa osana LUMO2010-teemavuotta. Uuden teemapäivän tarkoituksena on nostaa esille elottoman luonnon merkitys osana luonnon monimuotoisuutta sekä innostaa kansalaisia luontoretkille geologisesti arvokkaisiin luontokohteisiin.

Resurssit

Koulutus- ja luonnonharrastustoimintaa koordinoivat järjestöpäällikkö ja järjestösihteeri sekä Löydä luonto läheltäsi -hankkeen osalta retkikoordinaattori. Luonnonkukkien päivää koordinoi retkikoordinaattori. Hänen avukseen palkataan kiireisimmäksi ajaksi avustaja. Jokamiespäivää ja Geodiversiteettipäivää koordinoi järjestöpäällikkö yhdessä liiton luonnonsuojeluyksikön kanssa. Hiljaisuuden päivää koordinoi järjestöpäällikkö. Ympäristökasvatusvaliokunta tukee liiton koulutus- ja luonnonharrastustoimintaa.

5. VIESTINTÄ

Viestinnän painopistealueet ovat:

- paikallisviestinnän kehittäminen ja tukeminen,
- liiton eri viestintäkanavien yhteensovittaminen,
- markkinointiviestinnän kehittäminen,
- liiton jäsenmäärän kasvun tukeminen viestinnän keinoin ja
- LUMO2010- kampanjan tukeminen.

Luonnonsuojeluliiton toiminnan kaikilla tasoilla viestintä on keskeisessä asemassa jäsenten välisestä yhteydenpidosta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Viestintä tukee horisontaalisesti liiton eri toimialoja. Viestinnällä vaikutetaan keskeisesti Luonnonsuojeluliitosta syntyvään mielikuvaan ja luodaan tunnettuutta, joka auttaa vahvan jäsenpohjan rakentamisessa. Tämä parantaa myös mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Liiton viestinnässä pyritään parantamaan jatkuvasti viestinnän osaamista, prosesseja ja ohjeistusta. Viestinnän tavoitteena on tukea liiton jäsenmäärän ja muun varainhankinnan kehittymistä.

Liitto arvioi viestinnän onnistumista riippumattomin tutkimuksin, saavutetun näkyvyyden, käyttäjämäärien ja muun saadun palautteen perusteella.

Liiton viestintää koordinoi viestintäpäällikkö. Viestinnän asiantuntijaelimenä toimii viestintävaliokunta, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

5.1. Sisäinen viestintä

Sähköposti ja sähköpostilistat ovat keskeinen väline liiton sisäisessä yhteydenpidossa. Muina viestintävälineinä ja -keinoina ovat käytössä muun muassa puhelimet, matkaviestimet, tapaamiset ja postilähetykset.

Liiton työntekijöiden ja liittohallituksen käyttöön tarkoitettu sisäinen tietoverkko (intranet) toimii keskeisten yhteisten dokumenttien arkistona sekä sisältää työprosessien kuvauksia ja työntekijöiden perehdytysmateriaalia. Intranetissa on näkyvillä myös keskustoimiston työntekijöiden viikkokalenterit. Intranetiin tallennetaan aiempaa kattavammin liiton tärkeitä päätösasiakirjoja. Samoin jatketaan työprosessien kuvausten täydentämistä ja kehitetään intranetin ylläpitoa yhteistyössä it-asiantuntijan kanssa. Intranetin päivitys tapahtuu hajautetusti verkkotoimittajan koordinoimana.

Liitto edistää mahdollisuutta ottaa käyttöön internet-neuvottelujärjestelmä.

5.2. Mediatiedotus ja -seuranta

Tiedottaminen viestimille on edelleen ulkoisen viestinnän keskeisin työmuoto. Tiedotteet kohdennetaan valituille vastaanottajille sisällön perusteella. Ulkoisen tiedottamisen resursointia pyritään parantamaan, jotta voidaan pitää paremmin yhteyksiä viestimiin ja toimittajiin sekä tukea paikallistiedotusta. Medialistojen ylläpitoa uudistetaan. Halukkaille tarjotaan mahdollisuus liittyä liiton tiedotteiden vastaanottajiksi sähköpostilla.

Tiedotteiden lisäksi keinoja ovat muun muassa suorat toimittajayhteydenotot sekä medialle tarjottavat taustamateriaalit ja tilaisuudet.

Tiedottamisen painopistealueet pohjautuvat liiton resursoimiin työaloihin ja asiantuntijoiden aktiivisuuteen sisällöntuotannossa. Tärkeimmille projekteille laaditaan omat viestintäsuunnitelmansa. Tiedotusyksikössä järjestetään kuukausittain uutiskokoukset, joissa kootaan tulevia uutis- ja tiedotusaiheita.

Liitto seuraa ulkopuolisen palveluntarjoajan avustuksella eri viestimien ja toimijoiden verkkosivustoja ja uutisointia. Seurannan sähköinen kooste toimitetaan piirien puheenjohtajille, liittohallitukselle ja työntekijöille. Lehtien seuranta jatketaan siten, että keskustuomisto seuraa valtakunnallisia päälehtiä ja piirit alueensa paikallislehtiä mahdollisuuksiensa mukaan.

5.3. Teemapäivien ja kampanjoiden viestintä

Viestintä tukee liiton valtakunnallista kampanjatyötä. Erillisten kampanjoiden viestintää tuetaan ja ohjataan aktiivisesti. Tiedotusyksikkö ylläpitää kampanjaviestinnän ohjeita ja pitää yhteyttä kampanjoista vastaaviin. Kampanjoiden viestinnällisestä ohjauksesta vastaa toimitussihteeri.

Vuonna 2010 jatketaan keväällä 2009 käynnistynyttä metsäkampanjaa ja saimaannorppakampanjaa. Vuoden kattoteema on luonnon monimuotoisuus eli LUMO2010-hanke, jolle valitaan oma kampanjakoordinaattori. Toimitussihteeri osallistuu kampanjatyöhön projektiryhmän osana.

Viestintä tukee liiton osallistumista messuille ja tapahtumiin, joista järjestöpäällikkö pääosin vastaa. Vuoden 2010 teemapäivät liitetään LUMO2010-teemaan mahdollisuuksien mukaan. Teemapäiviä ovat esimerkiksi Luonto- ja ympäristöviikko kirjastoissa (helmikuussa), OmaPiha -messut (25.-28.3.), Luonnon monimuotoisuuden päivä (22.5), Maailman ympäristöpäivä (5.6.), Maailma kylässä -tapahtuma (23.-24.5.), Luonnonkukkien päivä (20.6.), Big Jump -hyppy (11.7.), Jokamiespäivä (12.9.) ja Hiljaisuuden päivä (8.10.). Lisäksi tehdään yhteistyötä Luonto-Liiton kanssa esimerkiksi Kevätseurannassa.

Viestintä tukee Vuoden lajin valintaa ja sen avulla tehtävää suojelutyötä.

5.4. Verkkoviestintä

www.sll.fi

Liiton www.sll.fi -verkkosivuja ylläpidetään jäsenten ja luonnonsuojelusta kiinnostuneiden palveluna. Liiton verkkosivut ovat myös merkittävä tietoarkisto, josta löytyvät nopeasti esimerkiksi liiton kannanotot usean vuoden ajalta.

Verkkotoimittaja lisää työpanoksellaan verkkosivujen ajankohtaisuutta, elämyksellisyyttä ja vuorovaikutteisuutta. Tämä toteutuu muun muassa tuottamalla ajankohtaisia aiheita liiton pääsivulle sekä toimittamalla vaihtuvaa verkkokolumnia.

Liitto kehittää verkkosivujen uutisten toimitusta sekä niiden ja Luonnonsuojelijan artikkeleiden kommentointimahdollisuutta verkossa. Verkkotoimittaja mahdollistaa paikallisyhdistysten tuottaman uutisaineiston aikaisempaa paremman näkyvyyden liiton verkkosivuilla. Samalla selvitetään mahdollisuutta perustaa valtakunnallinen tapahtumakalenteri liiton verkkosivuille.

Verkkosivujen kautta tapahtuvaa jäsen- ja varainhankintaa kehitetään yhteistyössä järjestösihteerin ja markkinointivastaavan kanssa.

Yhdistysnetti uudistetaan yhteistyössä järjestösektorin kanssa. Uudistusta koordinoi teknisesti verkko-toimittaja.

Verkkosivujen ylläpitoa jatketaan asiantuntijavastuualueittain hajautetussa järjestelmässä. Verkko-toimittaja tukee päivitystyötä.

Verkkosivujen sisältöä ja käytettävyyttä muokataan houkuttelevammaksi kävijäseurannan avulla, jota kehitetään ottamalla käyttöön uusi seurantatyökalu. Seuranta tehdään myös käyttäjäkyselyiden avulla. Verkkotoimittaja selkiyttää verkkosivujen rakennetta kerätyn käyttäjäpalautteen mukaan. Luonnonsuojeluliiton toiminnan näkyvyyttä parannetaan erityisesti verkkosivuilla.

Liittoon perustetaan verkkotoimitusneuvosto (vrt. Luonnonsuojelijan toimitusneuvosto). Verkkosivujen sisältöä kehitetään toimitusneuvostossa työntekijöiden, viestintävaliokunnan ja muiden asiantuntijoiden avulla.

Liiton verkkosivujen sisällöntuotantoa ja ylläpitoa koordinoi verkkotoimittaja.

Alueellinen verkkotyö

Keskustoimisto tukee piirien verkkosivutyötä tarjoamalla yhteisen visuaalisen ilmeen mukaisen sivupohjan ja ylläpitojärjestelmän sekä tukea piirien sivustojen ylläpitotyölle. Sivupohjaa kehitetään saadun palautteen mukaan vastaamaan paremmin piirien tarpeita.

Keskustoimisto tukee paikallisyhdistysten verkkosivutyötä yhteistyössä aluetyöntekijöiden kanssa. Keskustoimisto tarjoaa tukea yhdistyssivujen perustamisessa ja ensi vaiheen ylläpidossa sekä neuvoo yhdistysaktiiveja verkkosivujen toimittamisessa.

Alueellisen verkkotyön ohjeita parannetaan. Verkkotoimittaja tarjoaa tukea verkkosivujen päivitykseen toimien samalla neuvoja antavana help-deskinä.

Muut verkkosivustot

Liitto ylläpitää luontoharrastajille vuorovaikutteista Ikkuna Suomen luontoon –verkkofoorumia (ISL). Sen käyttäjäkuntaa pyritään laajentamaan tekemällä foorumia tunnetuksi liiton omien kanavien kautta ja kehittämällä sivuston toiminnallisuutta. Foorumia tehdään tunnetummaksi liiton omien toimijoiden parissa. Interaktiivisen retkioppaan käyttöönottoa valmistellaan. ISL-sivuston ja liiton muiden verkkosivustojen ja medioiden yhteispeliä kehitetään. Sivuston ylläpidosta vastaa osapäiväisen moderaattori.

Yhteistyötä Luonnonsuojeluliittoon kytkeytyneiden verkkosivustojen välillä tiivistetään. Näitä ovat sll.fi, Suomen Luonnonsuojelun Tuen verkkokauppa sll.fi/kauppa, norppaenergia.fi, ikkunasuomenluontoon.fi, suomenluonto.fi ja luonnonsuojelunsaatio.fi.

Liitto tukee resurssien puitteissa myös yritys yhteistyökumppaneiden verkkosivujen toimitusta.

Muu verkkoviestintä

Sosiaalisten medioiden hyödyntämistä viestintävälineenä jatketaan ja kehitetään. Liitto ylläpitää myös omaa Facebook- ja Twitter-tiliä.

5.5. Julkaisut ja materiaalit sekä visuaalinen ilme

Liitto julkaisee esitteitä, julisteita, oppaita ja muita painettuja materiaaleja.

Liiton viestinnässä pyritään edelleen kehittämään kuvallisuutta. Julkaisujen linjakkuutta kehitetään pyrkimällä yhtenäiseen visuaaliseen ilmeeseen. Sitä kehitetään yhdessä graafisen alan asiantuntijoiden kanssa. Viestintä ohjaa myös liiton logon ja siihen pohjautuvan graafisen ohjeistuksen käyttöä.

Digitaalisen kuva- ja aineistopankin käyttöönotto jatkuu. Liitto kartuttaa sen sisältöä yhteistyössä vapaaehtoisten valokuvaajien kanssa.

5.6. Markkinointiviestintä

Markkinointiviestinnällä tuetaan liiton näkyvyyttä, varain- ja jäsenhankintaa sekä tärkeitä luonnon- ja ympäristönsuojeluun liittyviä teemoja. Liiton itse toteuttama kaupallinen markkinointiviestintä on kustannussyistä rajoitettua. Tästä johtuen liitto tekee yhteistyötä myös ulkopuolisten markkinointi- ja mediakumppaneiden kanssa. Luonnonsuojeluliiton markkinointiviestintää kehitetään resurssien puitteissa yhteistyössä liiton muiden markkinointityötä tekevien toimijoiden kanssa.

Yritysyhteistyöviestintää kehitetään ja seurataan aiempaa tarkemmin. Liitto lisää sen ennakoitua, tavoitteellisuutta ja seuranta. Samalla tiivistetään yhteistyötä markkinointivastaavan kanssa.

Liitto tekee yhteistyötä ulkopuolisten taittajien, mainostoimistojen ja graafisen suunnittelun ammattilaisten kanssa.

Liiton mainosvideota ja toimintaa esittelevää uutta julkaisua levitetään aktiivisesti.

5.7. Viestintäkoulutus ja osaamisen kehittäminen

Liiton viestintä järjestää paikallistiedottamista, lehtikirjoittamista ja verkkosivujen ylläpitoa palvelevaa koulutusta alueellisesti yhteistyössä piirien kanssa. Samalla valmistetaan paikallistyötä tukevaa materiaalia.

Paikallisviestintää tuetaan selvittämällä ensin sen nykytilaa webropol-kyselyn avulla ja kehittämällä sitä ilmenneiden tarpeiden perusteella.

Liitto tarjoaa viestintäkoulutusta ja -perehdytystä järjestön sisäisissä koulutustapahtumissa. Työntekijöiden viestintätaitoja kehitetään hyödyntämällä verkostoitumista ja vertaisoppimista muiden suomalaisten järjestöjen kanssa. Viestintähenkilöstölle hankitaan ulkoista koulutusta mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Liitto ylläpitää paikallisyhdistysten viestintää tukevaa Yhdistysnettä.

5.8. Jäsenlehti Luonnonsuojelija

Luonnonsuojelija on Suomen luonnonsuojeluliiton jäsen- ja järjestölehti, joka toimii järjestötiedottamisen peruskanavana.

Vuoden 2009 jäsenkyselyn tulos, jonka mukaan Luonnonsuojelija on tärkein jäsenetu, on merkittävä. Vuoden 2010 tavoitteena on kehittää lehteä lukijoita kuunnellen ja tehdä siitä entistä houkuttelevampi myös uusia jäseniä ajatellen. Luonnonsuojeluliittoa voidaan näin markkinoida myös lehti edellä. Luonnonsuojelijan 36. vuosikerta ilmestyy kuutena numerona, joista kolme kevätkaudella ja kolme syyskaudella. Lehdessä on pääasiassa 24 sivua ja se on nelivärinen.

Lehden sisältö

Alkuvuonna 2010 toteutetaan pieniä uudistuksia lehden sisältöön ja rakenteeseen. Uusi vuosi tuo mukanaan muun muassa uudenlaisia palstoja ja juttupaikkoja. Vuosi 2010 on luonnon monimuotoisuuden vuosi, mikä näkyy myös Luonnonsuojelijan sivuilla. Alueellisuutta ja toiminnallisuutta pyritään tuomaan esiin sekä kuvissa että juttutyypeissä.

Resurssien mukaan pyritään jatkamaan ammattivalokuvaajien ja -toimittajien käyttöä esimerkiksi kansikuvan ja pääjutun osalta. Muiden juttujen osalta jatketaan vapaaehtoispuolelta.

Luonnonsuojelijan ja verkkosivujen välistä vuorovaikutusta kehitetään edelleen. Lehden artikkeleita ja niiden taustoituksia julkaistaan liiton verkkosivuilla. Verkkosivuille luodaan myös uudet palautesivut, joiden kautta lukijat voivat antaa palautetta lehden sisällöstä.

Painatus

Vuonna 2010 lehden painatus siirtyy/jatkuu FSC-paperille/uusiopaperilla.

Ilmoitusmyynti

Ilmoitusmyynnin lisääminen on tarpeen Luonnonsuojelijan resurssipohjan turvaamiseksi. Liiton viestinnässä tutkitaan edelleen ilmoitusmyynnin ulkoistamisen mahdollisuutta. Ilmoitusmyyntiä suunnataan yhteistyökumppaneille yhteistyön näkyvyyden lisäämiseksi. Myös ilmoitusvaihtoa voidaan harjoittaa. Jäsenpiirien ja paikallisyhdistysten tapahtumailmoitukset julkaistaan lehdessä maksutta.

Lehden kehittäminen

Lehteä kehitetään muun muassa lukijapalautteiden ja noin kahden vuoden välein tehtyjen lukijakyselyjen avulla. Vuonna 2010 pyydetään jokaisesta lehdestä lukijapalautetta webropol-kyselyn avulla.

Luonnonsuojelijan sisältöä kehitetään toimitusneuvostossa työntekijöiden, viestintävaliokunnan ja mahdollisesti muiden asiantuntijoiden avulla. Samalla selvitetään, milloin on seuraavan suuremman lehti-uudistuksen aika ja mihin suuntaan lehteä kehitetään pidemmällä aikajänteellä.

Vastuut

Luonnonsuojelijasta vastaa viestintäpäällikkö, joka toimii lehden päätoimittajana. Lehteä toimittaa ja taittaa toimitussihteeri. Myös viestintäpäälliköllä ja verkkotoimittajalla on vastuupalstansa lehdessä.

Toimituksen tukena toimii toimitusneuvosto. Toimitusneuvostossa sovitaan vuoden päätteemoista ja painotuksista, jotka tukevat yleistä viestintäsuunnitelmaa. Toimitusneuvosto kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa.

5.9. Suomen Luonto

Suomen Luonto on Luonnonsuojeluliiton kustantama erikoisaikakauslehti, jolla pyritään saamaan kosketusta jäsenkuntaa laajempaan luonnonystävien joukkoon. Suomen Luonto tukee liiton tavoitteiden toteutumista aikakauslehden keinoin.

Sisällön pääpaino on luontoaiheissa, mutta myös ajankohtaisia ympäristöasioita pidetään esillä. Monipuolisella ja ulkoasultaan houkuttelevalla lehdellä pyritään säilyttämään nykyiset tilaajat ja saamaan uusia. Lehteä kehitetään koko ajan aktiivisesti.

Vuonna 2010 Suomen Luonto ilmestyy kymmenenä 84-sivuisena numerona. Vuosikerran sivumäärä on 840. Ilmoitusten määrää pyritään lisäämään vaihtamalla ilmoitushankkija. Nykyiseen sivumäärään nähden ilmoituksia on vähän. Tällä pyritään vakauttamaan lehden taloutta.

Budjetoitu levikitavoite on 25.500 maksettua tilausta. Irtonumeroita markkinoidaan yhteistyössä Rautakirja Oy:n kanssa. Irtonumeroita on tarjolla valikoiduissa Rautakirjan lehtipisteissä. Irtonumeromyynti on arviolta 350 lehteä/kuukausi. Irtonumeromyynti palvelee markkinointia ja Suomen Luonnon tekemistä tunnetuksi laajemmalle joukolle.

Suomen Luontoa markkinoidaan muissa lehdissä julkaistavilla ilmoituksilla, erilaisilla kampanjoilla sekä lehden omilla internetsivuilla. Lehteä tarjotaan myös puhelimitse. Levikkimarkkinointia tekemään palkattiin syksyllä 2009 osa-aikainen (60 %) ammattilainen. Hänen työsuhteensa jatkuu toukokuun 2010 loppuun. Tulosten perusteella markkinointivastaavalle harkitaan jatkoa.

Suomen Luonto on mukana Kansallisessa mediatutkimuksessa. Sen antamia tietoja käytetään hyväksi levikki- ja ilmoitusmarkkinoinnissa.

Suomen Luonto valmistetaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavasti. Tämä otetaan huomioon muun muassa painopaperin valinnassa ja tuotantotekniikassa.

6. TALOUS JA HALLINTO

6.1. Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Yleistä

Vuoden 2010 kokonaistuottojen arvioidaan kasvavan edellisvuoden tasosta 9,6 prosenttia. Jäsenmaksutuottojen, suoraveloitushankkeiden sekä muiden lahjoitusten oletetaan jatkavan hienoista kasvuaan. Tuottoja kasvattavat myös vuoden 2010 aikana järjestettävät arpajaiset. Yritysyhteistyötä pyritään lisäämään pääyhteistyökumppaneiden ollessa Suomen Lähikauppa, VR sekä Tapiola-ryhmä. Valtion yleisavustuksen määrän arvioidaan pysyvän edellisvuosien tasolla.

Suomen Luonto -lehden nettotuottojen odotetaan laskevan julkaisutoiminnan tuloksen tullessa verolliseksi. Viiden vuoden verohuojennusjakso päättyy vuonna 2009, jolloin vuoden 2010 toiminnan tuloksesta joudutaan maksamaan tuloveroa (26 %). Uutta verohuojennusjaksoa haetaan keväällä 2010. Suomen Luonnon levikkiä pyritään kasvattamaan ja ilmoitusmyyntiä lisäämään.

Varainhankinta

Liiton alueellisen ja valtakunnallisen toiminnan pääasiallisina rahoituslähteinä ovat jäsenmaksutuotot, Suomen Luonnon nettotulos sekä yritysyhteistyö, joilla rahoitetaan yhteensä 56 prosenttia vuoden

2010 talousarviosta. Koko omarahoituksen osuus on 83 prosenttia. Valtion yleisavustuksella, 393.000 euroa, rahoitetaan 17 prosenttia liiton toiminnasta.

Kokonaistuotot liiton talousarviossa vuodelle 2010 ovat 3,55 miljoonaa euroa (3,37 miljoonaa euroa vuonna 2009), josta Suomen Luonnon kustannusten jälkeen liiton toiminnan rahoitukseen jää yhteensä 2,28 miljoonaa euroa (1,95 miljoonaa euroa vuonna 2009).

Eri rahoituslähteiden osuus tuotoista jakautuu seuraavasti:

Talousarvio	2010	2009
Jäsenmaksut	28 %	30 %
Suomen Luonto	6 %	8 %
Muu varainhankinta	41 %	38 %
Muut tuotot	8 %	4 %
Omarahoitusosuus yhteensä	83 %	80 %
Yleisavustukset	17 %	20 %

Jäsenmaksut

Vuoden 2010 henkilöjäsenmaksu on 28,00 euroa (josta paikallisyhdistysten osuus on 5,60 euroa, piirien 7,56 euroa ja liiton 14,84 euroa) sekä nuorisojäsenmaksu Luonto-Liiton jäsenille 1,10 euroa. Samaan talouteen kuuluvat henkilöt voivat liittyä perhejäseneksi maksamalla perhejäsenmaksun 10,00 euroa.

Opiskelijajäsenmaksu on 23,00 euroa, josta 11,5 euroa menee Luonto-Liitolle. Liiton, piirin ja paikallisyhdistysten osuudet jäsenmaksusta jakaantuvat suhteessa 53:27:20.

Lahjoittajajäsenten minimisuoraveloituskassa on 5 euroa/kk. Ulkojäsenmaksu on 330 euroa/vuosi. Yhteisöjen kannatusjäsenmaksut vaihtelevat liikeyrityksen liikevaihdosta riippuen 150 eurosta 1 600 euroon vuodessa. Kuntien kohdalla kannatusjäsenmaksu vaihtelee asukasmäärän mukaan 300 eurosta 3 000 euroon vuodessa.

Henkilöstö ja organisaatio

Henkilöstön kokonaismäärä on 32,3 henkilötyövuotta vuonna 2010. Näistä vakituudessa kokopäiväisessä työsuhteessa on 18 ja määräaikaisessa kokopäiväisessä työsuhteessa 7 henkilöä. Osa-aikaisessa työsuhteessa on 8 vakituista henkilöä (5,1 htv) ja 3 määräaikaista henkilöä (2,3 htv).

Henkilöstön työtyytyväisyyden, motivaation ja työyhteisön ilmapiirin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi jatketaan useita jo vakiintuneita toimintatapoja. Tällaisia ovat muun muassa viikoittaiset toimistokokoukset sekä työhyvinvointia kehittävän työhyvinvointiryhmän, työsuhteasioita käsittelevän työhuonekunnan ja kestävästä kulutuksesta edistävän ekotiimin kokoontumiset. Yhteisiä kevät- ja syysretkiä sekä viikoittaisia salibandyvuoroja jatketaan vakiintuneina keinoina edistää hyvinvointia.

Liiton taloushallinnon asioita valmisteleva talousvaliokunta kokoontuu toimintavuonna vähintään seitsemän kertaa.

Liiton talousasioista vastaa taluspäällikkö.

Vastuuhenkilöt

Liiton toiminnanjohtajana jatkaa Eero Yrjö-Koskinen, joka vastaa koko järjestön toiminnan koordinaatiosta ja kehittämisestä sekä toimii esittelijänä liittohallituksen kokouksissa.

Luonnonsuojelutoimintaa koordinoi luonnonsuojelupäällikkö Ilpo Kuronen.

Ympäristönsuojelutoiminnasta vastaa ympäristönsuojelupäällikkö Jouni Nissinen.

Järjestötoimintaa koordinoi Tarja Ketola, joka toimii myös Suomen Luonnonsuojelun Säätiön asiamiehenä. Liiton viestinnästä vastaa viestintäpäällikkö Matti Nieminen, jota avustaa Luonnonsuojelija-lehden toimitussihteeri Liisa Hulkko. Liiton talouspäällikkönä toimii Pekka Kassila.

Suomen Luontoa johtaa päätoimittaja Jorma Laurila, jota avustaa toimituspäällikkö Juha Honkonen.

6.2. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy:n keskeiset tuotteet vuonna 2010 ovat kalenterit, kortit ja paperituotteet. Henkilöstömäärä vastaa liiketoiminnan laajuutta.

Luonnonsuojelun Tuki Oy:n liiketoiminnasta vastaa liiton talouspäällikkö Pekka Kassila.

6.3 Suomen Luonnonsuojelun Säätiö

Säätiö jatkaa toimintaansa jakamalla pääomansa tuotosta sekä lahjoituksina saamistaan varoista apurahoja luonnon- ja ympäristönsuojelua edistävään tutkimus-, julkaisu- ja valistustoimintaan sekä taiteelliseen työhön. Itämeren suojelua edistävää tutkimus- ja muuta toimintaa tuetaan kahden rahaston, Rafael Kuusakosken muistorahaston sekä Itämeri-rahaston, tuotoilla ja lahjoitusvaroilla.

Säätiön toiminnan tunnettavuutta parannetaan tehostamalla viestintää ja monipuolistamalla varainhankintaa.

Säätiön asiamiehenä jatkaa järjestöpäällikkö Tarja Ketola.

7. LIITE

SLL:N KOKOUS- JA TAPAHTUMAKALENTERI VUODELLE 2010

- LUMO2010 -vuoden avajaistiedotustilaisuus Helsingissä 11.1.
- Luonto- ja ympäristöviikko kirjastoissa viikolla 7 (15.-20.2.)
- valtuuston sääntömääräinen kevätkokous 10.-11.4.
- Luonnon Monimuotoisuuden Päivä 22.5.
- liittokokous Orilammen lomakeskuksessa Hillosensalmella Kouvolassa (ent. Valkealaa) 22.-23.5.
- Maailman ympäristöpäivä ja LUMO2010 -vuoden päätapahtuma Helsingissä 5.6.
- Luonnonkukkapäivä 20.6.
- Big Jump 11.7.
- Jokamiespäivä 12.9.
- Vapaaehtoistoimijoiden virkistyspäivät 11.-12.9.
- Geodiversiteettipäivä 25.9.
- uuden valtuuston koulutuspäivät syyskuun lopulla
- Hiljaisuuden päivä 8.10.
- valtuuston sääntömääräinen syyskokous marraskuun lopulla

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

TALOUSARVIO 2010 (1000 euroa)

	BUD. 2010	BUD. 2009	TOT. 2008	TOT. 2007
LUONNONSUOJELU				
Tuotot:	327,5	235,0	167,6	69,3
Kulut: Henkilöstö	-221,6	-202,4	-173,6	-134,9
Muut kulut	-250,8	-115,7	-108,4	-47,3
Kulut yhteensä	-472,4	-318,1	-282,0	-182,2
YHTEENSÄ	-144,9	-83,1	-114,4	-112,9
YMPÄRISTÖNSUOJELU				
Tuotot:	130,0	125,0	454,4	373,0
Kulut: Henkilöstö	-174,3	-146,5	-297,3	-271,5
Kv.yhteydet	0,0	0,0	-61,8	-8,9
Jäsenmaksut	-9,0	-9,0	-6,0	-8,4
Muut kulut	-65,1	-64,5	-161,3	-147,3
Kulut yhteensä	-248,6	-220,0	-526,7	-436,1
YHTEENSÄ	-118,6	-95,0	-72,3	-63,1
JÄRJESTÖTOIMINTA				
Tuotot:	50,0	50,0	0,0	
Kulut: Henkilöstö	-278,3	-256,5	-265,9	-294,1
Avustukset	-252,0	-224,3	-192,6	-85,4
Muut kulut	-57,5	-70,8	-50,1	-38,8
Jäsenhuolto	-89,3	-86,8	-67,2	-72,8
Kulut yhteensä	-677,1	-638,3	-575,7	-491,0
YHTEENSÄ	-627,1	-588,3	-575,7	-491,0
KURSSITOIMINTA				
Tuotot:	38,0	37,2	60,5	74,0
Kulut: Henkilöstö	-13,7	0,0	-45,2	-49,8
Muut kulut	-28,9	-37,2	-50,6	-51,3
Kulut yhteensä	-42,5	-37,2	-95,7	-101,1
YHTEENSÄ	-4,5	0,0	-35,2	-27,1
TIEDOTUSTOIMINTA				
VIESTINTÄ				
Tuotot:	5,0	10,0	46,1	49,0
Kulut: Henkilöstö	-98,9	-93,0	-104,9	-70,0
Tiedotustilaisuudet	-2,0	-2,0	-0,8	-0,1
Esittely materiaali	-8,0	-8,0	-2,2	0,0
Muut kulut	-33,0	-20,9	-32,2	-48,6
Kulut yhteensä	-141,9	-124,0	-140,0	-118,7
YHTEENSÄ	-136,9	-114,0	-93,9	-69,7

SUOMEN LUONTO

Tuotot:	Tilausmaksut	1 310,4	1 306,7	1 234,0	1 211,5
	lironumeromyynti	6,0	20,0	11,6	10,9
	ilmoitustuotot	60,0	100,0	64,3	59,0
	Muut tuotot			2,2	0,0
Tuotot yhteensä		1 376,4	1 426,7	1 312,2	1 281,4
Kulut:	Painatus ja siv.valm.	-225,0	-255,0	-239,4	-228,8
	Postitus, ATK	-132,2	-128,5	-135,9	-112,5
	Laskutetut palkkiot	-111,0	-115,0	-107,9	-105,3
	Palkkiot	-63,0	-79,0	-83,1	-97,5
	Myynti ja markk.	-149,0	-149,0	-204,0	-167,6
	Henkilöstö	-419,7	-438,4	-350,6	-370,3
	Poistot	-4,0	-4,0	-3,7	-4,8
	Muut kulut	-96,9	-97,8	-98,2	-122,9
Kulut yhteensä		-1 200,8	-1 266,6	-1 222,8	-1 209,8
- verot 26 %		-45,7			
YHTEENSÄ		130,0	160,0	89,4	71,7

LUONNONSUOJELIJA

Tuotot		10,0	15,0	3,7	7,8
Kulut:	Painatus	-30,0	-36,0	-24,2	-29,0
	Postitus	-64,0	-50,0	-58,4	-48,6
	Lask. palkk.	-6,0	-7,0	-3,5	-5,5
	Henkilöstö	-47,3	-42,2	-39,8	-34,4
	Muut kulut	-8,0	-6,6	-12,1	-5,8
Kulut yhteensä		-155,3	-141,7	-138,0	-123,3
YHTEENSÄ		-145,3	-126,7	-134,3	-115,6

HALLINTO JA TOIMISTO

Hallinnon kulut		-139,6	-151,7	-188,2	-154,5
Henkilöstökulut		-254,4	-239,5	-238,2	-193,3
Poistot		-51,0	-51,0	-51,6	-52,6
Henkilökuntakulut		-18,0	-27,9	-38,6	-15,6
Toimitilat		-48,0	-42,5	-46,5	-15,4
Toimistokulut		-98,0	-87,2	-133,8	-73,9
YHTEENSÄ		-609,0	-599,8	-696,9	-505,3

4.2. VARAINHANKINTA

Jäsenmaksutuotot		645,0	600,0	605,9	456,2
Suoraveloitusslahjoitukset		0,0	0,0	0,0	0,0
Royaltytuotot		25,0	25,0	25,8	20,2
Arpajaistuotot		120,0	0,0	147,9	
Varainhankinnan muut tuotot ja kulut		362,5	229,0	352,1	294,1
YHTEENSÄ		1 152,5	854,0	1 131,7	770,6

SU.- JA RAH.TOIMINTA SATUNNAISET TUOTOT TUOTTO-/KULUJAAMA

		20,0	50,0	48,0	36,1
		30,0	30,0		55,0
YLEISAVUSTUKSET		393,0	393,0	393,0	393,0
TILIKAUDEN TULOS		-61,0	-120,0	-60,6	-58,4
Katetaan rahastoista		61,0	120,0	60,7	58,4
Tilikauden yli-/alijäämä		0,0	0,0	0,0	0,0

Maksamalla jäsenmaksun

- tuet työtämme luonnon ja puhtaamman ympäristön puolesta
- pysyt ajan tasalla ympäristöasioissa
- saat tietoa vähemmän ympäristöä kuluttavasta elämäntavasta ja arjen valinnoista
- voit olla mukana vaikuttamassa oman alueesi ja koko Suomen luonnon- ja ympäristönsuojeluratkaisuihin
- saat kuusi numeroa vuodessa ilmestyvän Luonnonsuojelija-jäsenlehden
- saat alennuksen Suomen Luonto -lehden tilausmaksusta

Jäsenmaksu on 28,00 euroa vuodessa, perhejäseniltä 10,00 euroa.

Kysy lisää:

Suomen luonnonsuojeluliitto r.y.

Kotkankatu 9

00510 Helsinki

puh. (09) 228081

www.sll.fi